

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 190 28 KASIM 1978 FİYATI 5 TL

KUYUNUN DİBİNDEN...

KUYUNUN DİBİNDEN GÖRÜNEN

ZEKİ KILIÇ

12 Mart Muhtırası'ndan sonra giderek artan faşist uygulamalar, işçi ve emekçi kitleleri, demokratik güçleri öfkeye, kızgınlığa itmiş; onları bu koşulların olmayacağı bir ortamı gerçekleştirecek hükümet özlemi ile donatmıştı. Faşist tirmanışa paralel olarak, yapısı, niteliği ve geliş biçimi ne olursa olsun, CHP hükümeti özlemi, yükselen bir şekilde aktif kitlese talep olmaya dönmüştü. Başka bir deyişle, nasıl ve hangi biçimde olursa olsun CHP hükümeti olmalıydı. Gerisi kolaydı ve daha sonra düşünülmeliydi. Burjuvazinin, onun kitle haberleşme araçlarının ve bilerek ya da bilmeyerek burjuvazinin sınıf hesapları ile çıkışın veya uzlaşın sol, ilerici, demokrat kişi ve kuruluşların oluşumunu birlikte sağladıkları bu ideolojik bulanıklık, CHP'yi kitlelerin faşizme karşı kabaran öfkесinin, kızgınlığının ve protestosunun politik odağı haline getirdi.

Egemen sınıflar, temel sınıf çıkarları açısından, hem CHP'nin kitlelerin ekonomik-demokratik talepleri uğrındaki mücadelesinin "umudu", politik odağı olmasını; hem de, "umudu" olduğu kadarıyla da işlev görmemesi için planlı bir uygulamayı sistemli olarak sürdürdü, sürdürmeye de devam ediyor. Yeni yönelişlerin, tehlikelerin dikkatlerden kaçırılması; bunların önünü alacak tedbirlerin düşünülüp gerçekleştirilmemesi için, burjuvazi elden gelen her çabayı gösteriyor.

Buna karşılık, CHP'nin karşılaşılan sorunlar karşısındaki tutumu değerlendirilirken, onun getirdiği öneriler ele alınırken; bugün de, tıpkı dün gibi aynı temel hatalara düşüyor. Sorunlar saptanırken, çözüm yolları aranırken, sınıfların varlığı ve karşılıklı mücadeleleri göz ardı ediliyor. Getirilen öneri ve önlemlerin temelinde kısa ya da uzun vadede hangi sınıfın hesap ve politikasının belirleyici olduğu dikkatlerden kaçırılıyor. Burjuvazi, bu temel yanlışları kotarmaya, çalışırken dün olduğu gibi bugün de aynı araç ve aynı mantıkla hareket eden bir kısım ilerici, sol ve demokrat kişi ve kuruluşu kullandığı gibi, doğrudan kendisine bağlı unsurları da bu amacı gerçekleştirmek için yönlendiriyor. Sonuçta, CHP ile iyi niyetli ilericiler, demokratlar ve sosyalizm adına hareket ettiklerini ileri sürenler, bir kuyunun içerisine sokuluyor; onlara gökyüzünün sadece kuyunun ağzı ile orantılı küçük bir bölümü gösteriliyor. Planlı bir uygulamayı tamamlayan parçaların oluşturduğu bütünlük içinde sorunlar ve çözümler ele alınmak yerine, sözkonusu parçaları birbirini dışıyormuşçasına, biri diğerine karşıymışçasına, değerlendirilmeye tabi tutuluyor.

CHP'nin son anti-demokratik yasal düzenleme önerileriyle CHP Millet Meclisi grubunda beliren gelişmeleri ve bu gelişmeler karşısında takınılan tavırlardaki yanlışları, yukarıdaki kısa değerlendirmenin ışığı altında yeniden gözden geçirmek gereklidir.

Faşist örgütlerce katledilen ilerici, demokrat, sosyalist her kişinin ardından Başbakan Ecevit, katliamın amacının, kitleleri yıldırarak, onları demokratik haklarını kullanmaktan alıkoymak olduğunu açıklıyor. Yapılanlar karşısında yığınlaşma düşülmemesi gerektiğini belirten hükümet başkanı hemen sonra da kitlelerin, demokratların binbir zorluk içinde, şehit vererek kazandığı mücadele araçlarını ellerinden alacak anti demokratik yasa önerileriyle onları pasifliğe ve sonuçta yığınlaşma düşürecek girişimlerde bulunuyor. Bu girişime gerekçe olarak da, faşist katliamın mangalının sürekli olarak tırmandığı terör ile, bu teröre gerekçe yaptırılan "sol" zibidilerinin sözde eylemleri gösteriliyor.

CHP'nin hükümet olarak hazırlayıp kamuoyuna açıkladığı bu anti demokratik yasal düzenleme ilericiler, demokrat kesimlere şöyle bir ikileme sunuyor: Ya CHP'nin öngördüğü tedbirlere karşı çıkacakınız, o zaman da hükümet düşecek; ya da, karşı çıkmayacakınız, hükümet yerinde kalacak. Böylece, oluşturulmak istenilen anti-demokratik silahın işçi ve emekçi sınıflara yönelik olduğu ve sözkonusu tedbirler üzerindeki temel belirleyici iradenin de burjuvazi olduğu gerçeğinin üzeri kalın bir perde ile örtülmeye çalışılıyor.

Oysa hem, CHP'nin hazırlayıp açıkladığı tasarruun karşısına çıkılabilir, özellikle uzun vadede kitlelerin başı üzerinde bir demokles kılıcı gibi sallanacak bu "önlemler" geri alınılabilsin; bunun gerçekleşmesi için örneğin kitleler örgütlü bir şekilde sokaklara çıkabilir, işleri durdurabilir; hem de, CHP, hükümette kalabilir. Başka bir deyişle, demokratik güçlerin etkin, yaygın ve örgütlü gücü ve eylemi ile, demokratik niteliği olan, hele bu niteliği öne çıkartarak iktidar olan bir hükümeti birbirinin karşısına koyan, biri olduğunda diğerinin olmaması gerektiğine ahlak kesen anlayış, em haffif deyimleriyle burjuvazinin kısa ve uzun vadeli temel sınıf çıkarlarının her adımda ve uygulamada belirleyiciliğini bilerek ya da bilmeyerek isteyen, savunan anlayıştır. Aslında getirilmek istenilen anti-demokratik yasal düzenlemelerin, Ülkü Ocaklarının, MHP'nin ve bağlı örgütlerinin faşist katliam ve uygulamalarının önünü almak gibi bir işlevi de yoktur. Bununla gelecek olan, işveren temsilcisi Halit Narin'in "Parlamento biran önce meslek kuruluşlarının politika ile uğraşmalarını engelleyecek yasaları çıkartsın" yolundaki talebinin gerçekleştirilmesidir. Yani tercih, burjuvazinin temel sınıf mevzilerine, işçi ve emekçi sınıflar açısından tehlikelerle dolu yeni mevziler katmak.

Burjuvazinin temel sınıf çıkarları açısından böylesine önemli bir tedbiri, bütün fütursuzluğu ile ortaya seren CHP, bu tutumuyla kendi içinde de bir tartışmanın başlamasına yol açtı. CHP'nin Millet Meclisi grubunda başlatılan tartışma ve İstanbul tekelci sermayesi ile içli dışılığın açıkça bilinen Turan Güneş'in Genel Yönetim Kurulundan istifası ile sürdürülen değerlendirmeler yaratılmak istenilen bütünlüğü daha da fazlalaştırıyor.

CHP Millet Meclisi Grubunun 4. Beş Yıllık Plan tasarruunın görüşülmesi-ne karşı çıkan tutumu ile, anti demokratik yasa tasarrusuna karşı beliren muhalefete ve bu çerçevedeki tartışmalara CHP hükümetinin düşeceğini ileri sürerek karşı çıkmak, demokratik, ilerici, adına talihisliktir. CHP'nin yukarıda kısaca belirtmeye çalıştığımız uygulamalarına ve tasarrularına ve bunlara hakim olan mantığa karşı çıkanların gün gün artması, özellikle ilerici çevrelerin desteğini önemeyen bazı milletvekilleri tarafından dile getirilmeye başlanması, caydırıcı olabilir ve olmalıdır da. CHP'yi bu anti demokratik ve tehlikeli tasarrulardan vazgeçirmek; onu caydırmak için tepki göstermekten, yaygın ve etkin örgütlü kitlese eylemlere kadar her çareye başvurmak, demokratik bir görev olduğu kadar, bir zorunluluktur. Bu yapılmadığı takdirde, Turan Feyzioğlu'nun istifası ne kadar rastlantı ise, istifası o kadar rastlantı olan Turan Güneş'e, olası yeni hükümeti biçimleri konusunda büyük burjuvazinin hesap ve hedeflerine ulaşmayı sağlayacak yeni adımlar atma olanağı verilir. Turan Güneş'in çıkışı, CHP içinde beliren haklı hoşnutsuzluğun üzerine oturma, bu hoşnutsuzluğu, buna neden olan gözden farklı yerlere götürebilir.

CHP bugün tarihi bir sınavla karşı karşıya gelmiştir. CHP kuşatılmış, bütünüyle esir alınabilir duruma getirilmiştir. Burjuvazi, kuyunun başında CHP'yi sorunları kendisine gösterdiği kadarı ile görmeye; çıkarlarıyla çıkıştığı kadar "çözüm" olanakları aramaya mecbur duruma getirmiştir. Bu kuşatmadan çıkışın çaresi, ya bütünüyle teslim olmak, teslim bayrağını çekmek; ya da bir yarma yaparak kuşatmayı kaldırmaktır. Birinci yol burjuvazinin sınıf çıkarlarıyla çıkışın bir tercihtir. İkincisi, işçi ve emekçilerin, demokratların ülkemizin demokratikleşmesi yolundaki vazgeçilmez talebi, "özgürlükçü demokrasinin" korunabilmesinin koşulu, dolayısıyla işçi sınıfının, sınıf politikasına ilişkin tercihtir.

CHP'yi bugün geline dönemeçte, sosyal demokrasinin ikircikli, faşizmin gelişine yardımcı olan zaafının yol açtığı tarihi yanlışlığı düştürmekten başta işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist hareketi olmak üzere, tüm ilericilerin, sosyalistlerin, yurtseverlerin ve demokratların görevidir. Bu görev ertelenmemelidir. Bu görevin yerine getirilmesinin maliyeti, CHP'nin hükümetten düşmesi değildir. Tam tersine, bu görevin yerine getirilmesi, burjuvazinin olası hükümet değişikliği hesaplarını tersyüz edebilir.

EMPERYALİST MERKEZLERİN ROTASINDA

Ekonomik sorunlar uzun süre dir ülkenin gündeminden çıkmadı. Hükümetle Milliyetçi Cephe

partileri arasındaki çatışma alevlendikçe saman zaman geri plana itildi. Ama öneminden hiçbir şey

TİP SAKARYA VE TRABZON İL ÖRGÜTLERİ KURULDI

Türkiye İşçi Partisi'nin örgütlerini yurt dışındaki yoldaşları ve yeni örgütler kurma çalışmalarını sürdürüyor. Geçen hafta içinde Sakarya ve Trabzon il örgütleri kuruldu. Daha önce kurulmuş bulunan Elazığ ve Konya il örgütleriyle birlikte, Kasım ayı içinde 4 yeni il örgütü oluşturulmuş bulunuyor. TİP Genel Merkezinden bildirildiğine göre hazırlık çalışmaları tamamlanan yeni il ve ilçe örgütlerinin kuruluşları da önümüzdeki günlerde gerçekleştirilecek.

Trabzon il örgütünün kuruluşu dolayısıyla İl Başkanı İsmet Gündüz yaptığı açıklamada "Günden güne artan faşist saldırı ve terör karşısında ve emekçi halkımız örgütü mücadelenin koşullarını Trabzon'da da yaratmış bulunuyor" dedi.

Ote yandan Parti örgütlerine yöneltilen saldırılar, yeni örgütlenmeler ve 2. Büyük Kongre hazırlıklarıyla ilgili olarak bir açıklama yapan TİP Başbakanlık Kurulu üyesi ve Merkez Örgüt Büroası Sekreteri Can Açıkgöz şöyle konuştu:

"Partimize yöneltilen saldırılar yeni örnekler, içinde bulunduğumuz Kasım ayı içinde de görülmüştür. Kayseri il örgütümüzün lokalinin dördüncü defa faşist saldırılarından tahrip edilmesi, Malatya İl Başkanlığımızın ve Tekirdağ İl yöneticisi arkadaşlarımızın ölümüne tehdit edilmeleri bunlar arasındadır. Son olarak da Trabzon İl Yürütme Kurulu üyesi bir arkadaşımızı evi polis tarafından basılmış, Parti Programı ve Tüzüğü ile çeşitli Parti yayınlarımızı el konulmuştur.

"Ne var ki bu saldırılar işçi

yitmedi. Bu arada hükümetin zaman zaman ekonomik bunalım hafiflediğine ilişkin açıklamaları kamuoyunu yanıltmaya çalışmaya da ekonomik sorunların yakın gelecekte çözümlünü vad eden kesin güvenceler hiçbir zaman elde edilmedi. Hükümet sadece belli omaklıklar öne sürerek dikkatleri bu sorunlardan uzaklaştırmaya çalıştı.

DÖRDÜNCÜ PLAN MECLİSTE

Emperyalist finans kuruluşlarının Türkiye'ye mali ve ekonomik yardımda bulunma konusunda ileri sürdüğü çekinceler, geçtiğimiz hafta içinde Plan tartışmaları dolayısıyla yeniden gündeme geldi. Plan tartışmaları, Türkiye'nin ekonomik sorunlarına sadece kısa vadeli tedbir, aynı zamanda uzun vadeli çözümler bulunması zorunluluğunu bir ke re daha belleklerde canlandırmıştır. Türkiye'nin, en başta döviz darboğazı biçiminde başgösteren ekonomik bunalımın temelinde, emperyalist merkezlerin istemleri ve tekelci büyük sermayenin çıkarları doğrultusunda oluşan sanayi yapısının yattığı, burjuva gözlemcileri tarafından da kabul edilmeye başlanmıştır. Bu, dördüncü plan metninde de dile getiriliyordu. Milliyet başyazarı Abdül İpekçi, Plan'daki bu yaklaşımdan hareketle Türkiye ekonomisindeki bunalımın bu temel özelliğini şöyle dile getirdi:

"Önceleri tüketim malları yapımıyla başlayan sanayileşme, gelişip ilerledikçe, sanayinin iç yapısına daha sağlıklı bir düzen kazandırma gereksinimi bütün açıklığıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır."

Bilimsel sosyalistlerin, dışa bağımlı geri sanayi yapısının ülkenin ekonomik durumu üzerindeki etkileri konusunda yıllardır bıkıp usanmadan dile getirdiği gerekler, şimdi tekelci büyük burjuvazinin sorunları gelip dayatınca onun çözümleriyle kamuoyuna yanatılıyor.

BEKLENEN YARDIM PROGRAMI

Türkiye'nin döviz darboğazına ilişkin sorunları da, artık sadece kısa vadeli ithalat gereksinimlerinin karşılanması için değil, sanayi yapısı bir değişiklik kazandırması için gündeme gelmiştir. Sorun böyle ele alınca birkaç uluslararası bankanın, birkaç emperyalist devletin bir defada sunacakları birkaç milyon dolarlık yardımlarla çözülebilecek durumda değildir. Sorunun buyutları uzun vadeli ve çok daha geniş kapsamlı, emperyalist devletlerin ve finans kuruluşlarının koordineli çabalarının sonucu olan bir yardım programını gerektiriyor.

Milliyet'in başyazarı bu sorunu da şöyle formüle ediyor:

"Plan da yeni alan yeni örnekler ulaşılmasa, Türkiye'de hangi etkin ekonomik, mali ve idari reformlara başvurulursa başvurulursa, yine de, dış dünyadan sağlanacak katkılara önemli ölçüde bağlı kalacaktır. Plan, dış yardım, kredi ve çeşitli özel sermaye akımlarıyla birlikte gelecek beş yıl için en azından 15 milyar dolarlık ek bir dış katkıyı zorunlu görmektedir."

TIP Kayseri örgütü (ÜGD binasından) çıkan faşistlerin yeni bir saldırısına hedef oldu

Türkiye İşçi Partisi Kayseri il örgütü 14-15 Kasım tarihlerinde bir kez daha saldırıya uğradı.

14 Kasım günü İstasyon Caddesindeki Venedik Kiraathanesinde toplanan faşistler, daha sonra, hemen karşısındaki ÜGD binasına gittiler. Orada bir süre kaldıktan sonra şehir merkezine dağıldılar. Bu arada faşistlerin Pol-Bir üyesi bir polis ile de konuşmaları görüldü. Bundan sonra TİP il binasına saldırılan faşistler, binanın tüm camlarını kırdılar.

Ertesi gün de Sümer Lisesi'nin faşist öğrencileri, yine Venedik Kiraathanesinde toplandılar. Oba başlarıyla birlikte Kayseri Lisesinin ve Endüstri Meslek Lisesinin ileriçi öğrencileri saldırıya başladılar. Bütün bunların ardından saat 15.30'da TİP il örgütü binası yine faşistlerin hedefi oldu.

Aynı gün saat 17.00 sıralarında faşistler tekrar binaya saldırı girişiminde bulundular. Emniyet'e yapılan uyarılar sonucunda 6 faşist yakalandı. Karakolda ifadeleri alınan Saffet Özdemir, Derviş Karaveli, Kenan Arslan ve Ahmet Dayançık adındaki faşistler ertesi gün Savcılık tarafından serbest bırakıldı.

TİP örgütlerine ve üyelerine karşı yönelen saldırılar, bilimsel sosyalist hareketin her türlü sömürüye, emperyalizme ve faşizme karşı mücadelesini durduramayacak, hatta yaşatılmayacaklar bile. Tam tersine bu saldırılar bilimsel sosyalistlerin sınıf düşmanlarına, faşist getelere karşı mücadele kararlılığını, dönüşkenliğini daha da bilemektedir. Faşist çetelerin bu zavallı saldırılarının hesabının sorulacağı günler uzak değildir.

BAŞBAKAN İMF'Yİ ŞİKAYET EDİYOR

Türkiye'nin önüne konan kapitalist gelişme programının gerçekleştirilmesi için emperyalist merkezlerin desteğinin taşıdığı önem, Başbakanın Dördüncü Plan'ın Millet Meclisi'ne sunarken yaptığı konuşmada da "acıklı" bir biçimde kendisini gösterdi. Başbakan'ın bu konuşması başta İMF olmak üzere emperyalist mali kuruluşlara yönelik serzenişlerle doluydu. Başbakan, İMF nin bazı ekonomik önerileri Türkiye'nin karşısına çıkararak, ülkenin ve dünyanın gerçeklerini dikkate almamasından şikayet ediyordu. Başbakan'ın şu sözleri ilginçti:

"İMF çağın bir geçeriştir. Ancak çağın gerçeklerine bu tutumla ters düşen bir gerçek tir."

Ecevit'in İMF'den yakınlaşmasını özet olarak anlamı şu oldu: İMF'nin Türkiye'ye ekonomik yardımda bulunmak için öne sürdüğü koşullar, gerçek olduğu gibi uygulanırsa, ancak açıkça bir baskı rejimine doğru gidilmesini, giderek düpedüz faşist bir yönetim oluşturulmasını zorunlu kılacak koşullardır. Aynı şekilde İMF'nin önerileri, Türkiye'nin sosyalist ülkelerle gerçekleştirdiği ekonomi ve ticaret anlaşmalarına da ters düşüyor. Bu ise Ecevit'in deyimleriyle "çağın gerçeklerine ters düşen" bir tutumdur.

NATO'DAN BEKLENEN TEMİZ KAGIDI

Ecevit hükümeti, emperyalist finans kuruluşlarının Türkiye'ye yardımında ortaya çıkan tikanlıklar, NATO merkezlerinin desteğiyle açma yoluna sömüştü. Bunun için de NATO merkezlerine askeri ve siyasal düzeyde yeni ödün tekliflerinde bulundu. NATO Genel Sekreterinin geçtiğimiz hafta Ankara'ya yaptığı

gezi, NATO'nun Türkiye'ye ekonomik yardım için yeni işinin yakılmasını sağlamaya amaçlıyordu. Bu geziyi, geçtiğimiz hafta da AET Genel Sekreteri Emil Noel'in ziyareti izledi.

Türkiye'nin AET'den beklediği, sadece topluluk olarak sağlanabilecek yardımların gerçekleştirildiği Topluluk olarak sağlanabilecek katkılarının buyutları yeterli kalmaya mahkumdur. Dolayısıyla AET üyesi ülkelerin tek tek yardımlarına gereksinim vardı.

EMİL NOEL TÜRKİYE'DE

AET Genel Sekreteri'nin Türkiye'de yaptığı görüşmelerde, Türkiye'nin toplulukta beklediği 8 milyar dolarlık kredi başlıca konuyu oluşturdu. Dişierleri yetkililerinin, bu kredi isteğinin gereklerini AET yönetimine yeterince inandırıcı biçimde aktarmadıklarından şikayet ediliyordu. AET, söz konusu kredi istemiyle Türkiye'nin beş yıllık başlıca talebinin birbirinden ayrılmaması görüşündeydi. Bu, "taze para sorununun çözümlenmesi için koşulu" olarak ortaya atılıyordu. Ote yandan AET üyesi 9'ların OECD'de ilgili olarak konsorsiyumdaki paylarını artırmaları ve konsorsiyumun hareketi geçmesi için gereklerini yapmaları da, AET-Türkiye görüşmelerinin başlıca konularından biriydi.

Bu gelişmeler, Ecevit Hükümetinin, tekelci büyük sermayenin izinden ayrılmaması özen gösterdiği, emperyalist merkezlerin rotasına hergün daha sık bir biçimde yerleştiğini gösteriyordu. Bu, toplulum gelişmesini nesnel yasalarının vazgeçilmez bir sonucudur. İşçi sınıfı, tüm emekçiler ve demokratik güçler, ekonomik sorunların çözümü bahanesiyle Türkiye'nin emperyalist merkezlerle bağımlılığını artırıcı girişimleri cevapsız bırakmayacaktır.

Turan Güneş

Kenan Bulutoğlu

CHP GRUBU ŞAHLANDI!..

CHP'nin seyir defterine geçtiğimiz hafta şöyle not düşüldü:
— Diriliş!
— Şahlansın!..

Daha çok MC muhalefet koridorlarını ve basını heyecanlandıran olay, CHP Grubunun, 4. Beş Yıllık Plana ve İçişleri Bakanı İrfan Özyıldırımlı tarafından açıklanan "anarşiye karşı" yasalarında yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili hazırlıklara karşı duyulan tepkidir.

Grup toplantısında konuşan CHP İstanbul Milletvekili Haluk Ulman "CHP grubu bir süredir olup bitilerle yönetilmek isteniyor" diyor.

Kars Milletvekili Hasan Yıldırım da yasaların yapılması düşünülen değişikliklerle ilgili olarak şöyle konuşuyordu:

"Temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak çok önemli tasarılarla karşı karşıyayız. Bu tasarılar grubumuzda enine boyuna görüşülmelidir..."

Bursa senatörü Şekip Karamehmedoğlu ile İzmir Milletvekili Süleyman Genç de benzer eleştirilerde bulunuyorlardı.

Geçtiğimiz Salı CHP ortak grubunda yapılan bu eleştirilerden bir gün önce de, olağanüstü toplanan CHP millet meclisi grubunda 4. Beş Yıllık Kalkınma Planı aynı yaklaşımla sert yakınmalara konu oluyordu.

Bu arada, aralarında genellikle CHP'lilerin de bulunduğu çoğu kişinin tebessümüne aldığı Kocaeli Milletvekili Turan Güneş CHP Genel Yürütme Kurulu üyeliğinden istifade ediyor. CHP içinde dikkate değer bir "çıban başı" olacağını sinyallerini verneğe cabalıyordu.

CHP grubunda bir şeyler oluyordu. Ama bu gerekçen bir "diriliş" ya da "şahlansın" mıydı?..

İlk bakışta CHP grubundan yükselen sesleri "haklı" ve "olumlu" bir kıpırtının işaretleri olarak yorumlamak mümkündür. Hatta, CHP Millet Meclisi grubunun Pazartesi günü toplantısında, 4. Beş Yıllık Plan metninin gruba zamanında getirilmediğinden yakınan Turan Güneş'in şu

sözlerinin de haklı yanlarının olduğu söylenebilir:

"Politikacı işlevini yitiriyor. Kimin ne zaman karşınıza ne getireceği belli değil. Eğer biz bu işlerden sorumlu değilseniz seçim bölgemizden niye buraya geliyorsunuz?..."

CHP çevrelerine göre, Turan Güneş, politikada yitirdiği itibarını parti içi muhalefetin liderliğine oynayarak kurtarmaya çalışıyordu.

Ne olmuştu?
Güneş, Gölcük belediye eski başkanını bir arkadaşının bir yere atanmasını istemiy, İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu da buna karşı çıkmıştı. Turan Güneş de "vay sen misin benim arkadaşını atanmayan" demişti!..

Bunun için de Bulutoğlu hakkında CHP Grubuna bir gensori önergesi vermişti!..

Bütün bunlar CHP'de görülen kıpırtıların çok yalın-kat yorumlanmasından başka şey olması gerekir.

Burjuva basınının üzerinde ısrarla durduğu Güneş-Bulutoğlu anlaşmazlığının ciddiye alınmayan yakından ilgisiz yoktu oysa. Söz konusu iki zat da, büyük sermayenin özellikle İstanbul dergahı kanadıyla yakın ilgi, ilişki ve bağlantılar içindeydiler. Aynı iş ve sermaye çevrelerinin adamları kalkıyorlardı bir "atama" sorunu yüzünden birbirlerine giriyorlardı!.. Bazen böyle şeyler olablirdi ama böylesine bir kavganın, neredese bulundukları ilişkilerini ilgilendirecek frekansa ulaşabilmesi mümkün müydü?..

Ashna bakılırsa, ne CHP grubunun fazla ciddiye almadığı kadar önemsen, ne de, kendisinin ciddiye aldığı kadar önemli olmayan Turan Güneş'in CHP içinde güçlü koparmak için seçtiği zaman ilginç ve önemli olsa gerekti.

Politikaya ve partisine salt bir atama kırılgılığı ile küsecek kadar mantık kağıtları herhalde aşınmamış bir eski burjuva politikacısının, Celal Bayarlar, Demirel, Türkeş ve Feyizlioğlu'lar kadar bulanık sularda avlanma-gaba hakkı yok mudur?..

Ekonomik çıkarmazın en ses-

fil politik manevra ve tertiplere gizleme ve finanse ettiği tedhiş ve terör ortamıyla faşizme açmağa debelenen işbirlikçi büyük burjuvazinin "Benim değil mi, hem severim hem yoğunurum" dediği CHP'de "diriliş ve şahlansın" gösterileri de böyle sahneleniyordu.

Şimdi sormak gerekiyordu "şahlanan" CHP grubuna:

*Gırtlığına kadar suç batığına debelenen MHP ve yan örgütlerinin finans kaynakları, suç defterleri, cinayet tutanaklarından kaçını bulmak için çaba gösterdiniz, uğraştınız, dosyaladınız?

*Bakanlarınız, yöneticileriniz MHP ile ilgili örgütlerine giderek dostluk mesajı bırakırken kaçınız bunu gruba getirdiniz?

*Kaçınız, o, gerektiği şekilde tartışılmayacağından endişelendiğiniz 4. Beş Yıllık Planın hazırlık aşamasında teknik ve politik içeriğiyle ilgilendiniz?

Ve MHP organı Hergün'de bir manşet:
"CHP çatlıyor!..."

CHP parlamenterlerinin iş tabikiyle çok sayı-suyu olmayan Kenan Bulutoğlu'na duyulan yaygın tepkiye bir vesileyle çengelli iğne atan Turan Güneş'in, çıban başlığı, MHP'nin mahkumiyet darboğazına zamanlaması üzerinde durulacak bir noktadır.

Öte yandan büyük sermayenin vurucu gücünün artık gözlerden saklanamayacak oranda çöplaklaşan suçluluğuna CHP'li Başbakan Yardımcısı Orhan Eyyuboğlu ile İçişleri Bakanı İrfan Özyıldırımlı tarafından gerçekleştirilen paravananın anlamı nedir?

CHP grubunun yapacağı çok iş, soracağı çok soru olmalıdır. Aldıkları oyların, sağladıkları yinşel desteğin anlamı ve dinamiği 1,5 yıllık uykularını bölmüyorsa "suçlu" damgası yiyecekleri günler uzak değildir. Sermaye odalarında iş pisirip meclis kulislerinde "solcu" kesilmekle, kahve köşelerinde "sol" kesp, meclis kulislerinde mangal sohbeti kurmanın farkı yoktur. İkisinin keşitliği yerde "şahlansın" başlıyor...
Ekonomik çıkarmazın en ses-

DISK Temsilciler Meclisi

Sendikal hareket anti-faşist mücadeleye sınavından geçiyor

DISK Genel Temsilciler Meclisi 19 Kasım Pazar günü Ankara'da toplandı. Toplantıya işçi sınıfımızın öncü, militan, ilerici, sosyalist temsilcilerinin binlercesi katıldı. Toplantının amacı, gititkçe azgınlaşan faşist teröre karşı somut eylem biçimlerini saptamak ve özellikle anti-faşist, anti-empyalist demokratik platformu görüşmek idi. Kısacası, faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede demokratik güçlerin birliği sorunuydu gündem.

DISK Genel Başkanı Abdullah Başürk, toplantıya açış konuşmasında, "NATO, CENTO gibi askeri, IMF, AET OECD gibi ekonomik örgütlerden çıkılması, ilköğretim başlangıçta iptal edilmesi, yabancı iş ve tesislerin kapatılması, genel ve tam bir silahsızlanma, barışçı bir dış politika izlenmesi" taleplerini dile getirdi. Başürk, DISK'ın cinayet ve baskıların önlenmesinde işbirliği yapılması için Türk-İş'e yaptığı önerinin, Türk-İş tarafından cevaplanmasınan göctürüldüğünü belirtti.

Temsilciler Meclisi'nce yapılan kararda da, bu görüşler, Türk-İş'e yanasmada da DISK'ın tek sendikal örgüt olarak mücadeleye devam edeceği ve anti-faşist, anti-empyalist nitelikteki sendikalar, meslek örgütleri, dernekler, gençlik örgütleri vb. ile ortaklaşa, ülke düzeyinde ya da bölgeler, iller, kuruluşlar, kuruluşlar, kuruluşlar düzeyinde yapılacak mücadeleler konusunda birleşim yapılması gerektiğini vurguladı. Bir gün sonra yapılan Genel-İş Sendikası Genel Yürütme Kurulu'nda bir konuşma yapan Abdullah Başürk, tüm DISK üyelerini yapılacak eylemlere hazırlamaya çağırıyordu...

YAPILMASI GEREKENLER VE YAPILMAYANLAR

Toplantı ve sonrasında bu genel seyirden, anti-faşist, anti-empyalist hedeflerin her zaman olduğu gibi ortaya konulduğunu, ancak konunun öneme karşın bu yolda olumlu adımlar alınmaması ve demokrasi güçlerinin iş ve eylem birliği yapmaması yöneltti. Bir tek, birleşirici bir tutum izlendiğini söylemek mümkün değil. Yapılması

gereken, DISK'ın bir sendikal örgüt olduğunu bir an olsun unutmamadan, sınırlı, kapsamlı belli, somut, açık ve bütün örgütlerle kabul edilip, uygulanabilir bir program ortaya koymaktır. DISK yönetimi de, demokratik platformla ilgisiz olarak Temsilciler Meclisi'ne bir dizi program taslağı sundu. Programda masoculuk içinde yerli olmanın birliğinden bahsedildi. Bunun, DISK yönetiminin bazı "grup"ları kollama kaygısından ileri gelmiş olması akla en yakın olanı. Ama asıl önemli olan, bu toplantıdan çıkan program ve ilkelerin kaçığı üzerinde kalınması, yaşama geçirilmesidir.

ESKİ HASTALIKLAR, ESKİ HAZIMSIZLIKLAR

Temsilciler Meclisi, önceki kilerde karşılaşılan görüntüleri keş de karşılaştı. Toplantıya emgen olan kargaşa içinde, karşılıklı şöngörlenme yarıştı belki bazılarını rahatsızla. Ancak rahatlatılan toplantıya "aşırıklarını koydukları" görüntüleri yaratmak için her türlü taşkınlığı, tahammülsizliği yaparken, kalıcı sonuçlar ürettilerinde hiçbir katkıları olmadı. Bunlardan bazıların toplantıya terkedildiği bu hastalıklı yapılarını terkedildi. Yine toplantıda, temsilcileri konuşan işyerlerinde çalışan işçilerin de toplantıya terketmeleriyile, 4000' aşkın kişiden toplanan sonuna doğru sadece 2000 kadarı kaldı. Bu olumsuzluklar, hemen her DISK toplantısında görülmüş çeşitli hastalıkların, hazımsızlıkların, birlik önündeki en önemli engel olduğunu gösteriyordu.

DISK 6. Genel Kurulundan bu yana ilk kez yapılan Genel Temsilciler Meclisi'nde kararlaştırılan program ve ilkelerin yaşama geçirilmesinde DISK yönetiminin faşist teröre son verilmesi, demokrasi güçlerinin birliğinin sağlanması ve Ecemiş hükümetinin kararsızlığı ve anti-demokratik girişimleri karşısında denli tutarlı olduğu, önümüzdeki günlerde görülecektir. Demokrasi güçleri, DISK yönetiminin bu konuda bütün titizliği göstermesini bekliyor.

MHP'nin Elazığ üssünde yeni savaş provaları

Faşist örgütlenme Elazığ'da başından beri değişik bir özellik gösteriyor. Çok güçlü bir kadrolaşımın yanı sıra, başta merkezde bağ köyler ve şehir merkezindeki köy kökenli olmak üzere, bütün Sünni-Türk kesime yönelik bir taban söz konusuydü. Faşist propagandanın temelinde "Alevi-Kürt isyanı" ile kaynaştırılan bir "komünizm korkutmacası" yatıyordu. Alevilik, Kürtlük, anarşistik, komünistlik kavramları öylesine kaynaştırılıyordu ki, Alevi ve Kürt olmak aynı zamanda komünist olmak için yetiyordu. Bir Sünninin komünist olması ise olacak iş değildi. Bu anlayış MHP'nin güçlen-

mesiyle birlikte etkisini artırdı. Daha önce AP ve MSP tabanını teşkil eden kesimler, giderek MHP'ye taban olmaya başladılar.

Yıllardır sürdürülen demagoji ve provokasyonlar son birkaç ayda nite bir değişim yarattı. MHP taraftarı olan Sünni-Türk unsurlar artık sadece pasif birer MHP yanlısı olmaktan çıktı. Alevi, Kürt, komünist umucasının muhtemel saldırılarına karşı silahlanma zamanını geldiğini, sıradan bir vatandaşın duyurmak mümkün olmaya başladı. Faşistler, "onlar bize saldırıdan biz onlara saldıracağız" propagandasını hızlandırdılar.

Sünni kesimde çok yaygın olan, adeta dillere destan edilen bir söylenti de var. Güya Alevi-Kürt mahallelerinin duvarlarında "Müslümanların erkekleri başımıza, kadınları kucağımıza" yazıları yazılmış. İlk bakışta gülmeye gelen bu söz Elazığ'da gülmeyorsunuz. Çünkü çok etkili bir propaganda aracı olarak kullanılıyor. Öyle ki bu "daddi" iddia dayanan faşistler, Sünni halkı silahlanmaya ve saldırıya geçmeye teşvik ediyorlar. Faşist demagojinin ve antikomünizmin en iğrenç ve ikelli böylece yaygınlaştı.

Hem Kürt ve Alevi, hem de Sünni halk kesimi her an bir saldırı bekleyişinde. Aklacaraklıkla birlikte herkes evlerine kapanıyor. Güdüz ise "yeşil hat" a uyma zorunluluğu var. Özellikle faşizme taban olan Sünni halk kesiminde silahlanma gittikçe yaygınlaşıyor.

Bu kesimden yaşlı kadınların ve çocukların bile faşist militanların savunuculuğunu, koruyuculuğunu, hatta "yataklığını" yaptığı görünüyor. Aranan faşistleri saklayan ailelere, faşistlere haber toplayan çocuklara, faşistlerin silahlarını saklayan yaşlı kadınlara, özellikle Alevi mahallelerine yakın Sünni mahallelerinde çok rastlanıyor.

Durumun bu hale gelmesinde faşistler kadar sözde çok "devrimci" grupların "cabaları" da rol oynuyor. Şehrin merkezi kısımlarında bulunan tüm Alevilerin ve CHP'lilerin faşistler tarafından temizlenmesinden sonra, şehrin büyük kısmı tamamen bir "MHP şehri" haline gelmiştir.

Şimdi "devrimci" gruplar da güya misilleme yaparak "sınır bölgelerini" ne baskınlar veriyorlar. Böylece burjuvazinin iki halk kesimini karşı karşıya getirmeye planlarının iki numaralı pylonları oluyorlar. Böylece perde arkasından planlanan oyunlar hergün biraz daha olgunlaşıyor. Hükümet "Elazığ'ı gözden çıkarma" politikasına devam ederse, sonucun ne olacağını kestirmek için kahin olmak gerekmiyor.

Elazığ'da MHP'ye karşı olan

KENDİLERİNE ÖS OLARAK SEÇTİKLERİ İLLERDE SÖREKLİ BİR TERÖR YARATARAK KİTLELERİ TESLİM ALMAYA ÇALIŞAN FAŞİST ÖRGÜTLER ŞİMDİ DE TARAF TARARLARINI DA SİLAHLANDIRMA AŞAMASINA GEÇİYORLAR. BU AMAÇLA HALK KİTLELERİ ARASINDAKİ YAPAY AYRIMLARI KÖRÖKLEYİP KİŞİRTMANIN ÖTESİNDE, SÖREKLİ BİR KİTLESEL ÇALIŞMA KORKUSUNU AYAKTA TUTMAYA ÇALIŞIYOR. ELAZIĞ'DA TABANLARINI KORUMAYA ÇALIŞAN FAŞİSTLER "ALEVİ-KÜRT İSYANI" KORKUTMACASINI KOMÜNİZM UMUCASI TİCARİTİYLE BİRLEŞTİRİYORLAR. FAŞİSTLERİN BU KİŞİRTMALARINA SÖZDE "DEVİRİMLİ" GRUPLARIN KURTARILMIŞ BÖLGE PROVALARI YARDIMCI OLUYOR.

her unsur büyük önem taşıyor. MHP'ye tepki duyan herkesi değerlendirilmek gerekiyor. Özellikle CHP'nin tabanındaki demokratların koruyucu ve yığınlaşma kapılmaması büyük önem taşıyor. İlerici bir geleceği olan Alevi-Kürt halk kesiminde sözde "devrimci"lerin provokasyonlarına gelmelerini sağlamak önemli bir görev

revolarak duruyor.

TIP il örgütünün kurulması konusunda önemli bir adım oldu. Böylece yığınlaşma ve intihar eylemlerine yer olmadığının ve çözümün örgütlü politik mücadelede olduğu vurgulanmış oldu. TIP il örgütünün bildirisi mümkün olan en geniş kitleye ulaştırıldı. Ne yazık ki faşist demagojinin bo-

yutları, asıl ulaşılması gereken ve faşizmin etki alanında bulunan halk kesimine ulaşmayı şimdilik engelleyordu. Fakat Türkiye İşçi Partileri, durumun ciddiyetinin bilincinde oldukları kadar, umutsuzluğa yer olmadığının; örgütlü birleşik güç kavramının kitlelere mal olmasının bayatı öneminin bilincindeydiler.

Ticaret ve Sanayi Odalarında MHP çıkartması

YIGİT GÜNEL

Bu hafta içinde İstanbul Ticaret ve Sanayi Odalarında seçim vardı. Meslek gruplarının seçimleri yapıldı. Koç'tan, Sabancı'ya oradan Borusan'a birçok holding kendi kuruluşlarının hakimiyeti için çaba gösterdiler bu seçimlerde. Koç grubu Ticaret Odasındaki bakkallar meslek grubundan bankacılığa kadar 16 bölümüne de seçimlerini kazandı. Bakkallar grubunda seçim kazanırken, Koç her halde ticarete ilk atıldığı bu baba mesleği nedeniyle gururlandı; ama ağız kurumu, hiç şüphesiz kendi listesi bankacılığa Sabancı'nın listesi altı ettiğinde duydu. Ticaret Odasında 70 bin üyeli 80 meslek grubunun seçimlerinden en memnun ayrılan da Koç grubu oldu.

Sanayi Odasının ilk etap seçimlerinde de en çok ilgi çeken meslek gruplarından biri balmatbaa grubu oldu. Bu grup bir yandan Terziman - Hürriyet çekimlerine sahne olurken, diğer yandan adı baştan adaylığında geçen Ertuğrul Soysal'ın açından önem taşıyordu. Hatta bir süre önce Terziman'da ekonomi danışmanı olarak çalışmaya başlayan ve isimsiz yorumlar yazan Soysal, bu seçimler aşkına AET yorumuyla ilk kez imzalı olarak Terziman'ın birinci sayfasında da boy gösterdi. Ancak, seçimlerde bu cabalar yeterli olmadı ve iki grup eşit oy aldılar. Çekişen kurda ise şans, iki şans oyuncusu gazete- den Hürriyet'e eğildi. Ve böylece hem Terziman hem de Ertuğrul Soysal gazetesini kaybettiler.

Soysal'ın bu kayıbdan sonra kulüplerde hemen yeni bir dedikodu yayıldı. Firma olarak meslek grubu seçimini kazanan Borusan'ın, Soysal'ın adaylığı için kendisine delegelik hakkı vereceği söylenmeye başladı. Soysal'ın kenarda kalmayışı birlikte, AP'nin aday durumunda olan Erol Yılmaz Akçal da kimya grubunda başarı kazanamadı ve meslek komitesine giremedi.

Bu gelişmeler, son dönemlerde, Halit Narin gibiler tarafından "laşiri sözcü" olarak görülen Nurullah Gezgin'i tek aday durumunda bıraktı. Ecevit'in ekonomi politikasına sürekli olarak arka çıktığı ve desteklenen demeçler verdiği için son dönemlerde bazı sosyalistler tarafından eleştirilen Gezgin'in, ambaj grubunda tek liste halinde kazanması üzerine, gelecek hafta yapılacak olan başkanlık seçimlerinde de tek aday olması olanağı görülmüyor. Ancak partiler dışı bir politik isteyecekler, son anda Gezgin karşısında ya Soysal'ı zorla aday yapacaklar, ya da yeni bir adayın denemesine girecekler.

Gezgin karşısında aday çıkıp çıkmayacağı 30 Kasım günü 80 delegeenin yapacağı seçimlere kadar belli olacak. Gezgin'in çevresindekiler, başbakanı CHP-AP koalisyonusunu İstanbul Sanayi Odasında gerçekleştirileceğini söyleyebilir, yeni bir adayın çıkmasını engellemeye çalışıyorlar.

Ticaret Odasında ise, Başkan Emir Sencer'in adaylığını çekilmesinden sonra, yönetim için iki grup ortaya çıktı. Siyasal yapıları üzerine çok çeşitli şeyler söylenen bu iki gruptan birisi "liberaler", diğeri ise "yenilikçiler" adlarını alıyorlar. Ve bu iki grup da öзде MC'nin üç partisi MHP'ye sempati duyan kişiler oluşturdu-

Halit Narin: Sermaye örgütlerinde MHP'nin temsilcisi

ğu, Ticaret Odası kulislerinde açıklıkla söylüyor.

Kulislerde edinilen bilgiye göre, "liberaler" grubu eski başkan Emir Sencer tarafından destekleniyor ve AP yanlısı üyelerin hakim olduğu bir yönetim kurulması için çalışıyor. "Yenilikçiler" ise, AP'nin sağ kanadı ve MHP'lilerle bazı eski MSP'lerin ortaklığı olarak ortaya çıkıyor.

Ticaret ve Sanayi Odasının seçimlerinin bu yıl, geçen yıllara oranla daha çok önemsenmesinin sebebi ne? Bu sorunun cevabı, bu kuruluşların yöneticisi olmanın belli avantajlar sağlamanıdır. Ticaret Odası son yıl içinde döviz darboğazı yaşanırken, 18 milyon dolarlık da olsa bir acil ihtiyaç liberasyon kotası elinde tutmuştur. Belli kuruluşlarda, Odalarda yönetici olmak, bazı firma yetkililerine avantajlar sağlamaktadır. Meslek grupları ekonomik politikaları yönlendiren araçlardır. Kendi dünya görüşleri ve çıkarları doğrultusunda planı, programı, hükümet programlarını etkileme olanağı ve Oda yöneticilerinin eline geçmekte, kendi görüşleri doğrultusunda raporlar hazırlayan yönlendirme çalışmaları yapmaktadır. Devlet kuruluşları yetkilileri ve hükümet temsilcileri ile ilgili olanaqları, Oda yöneticileri ve meslek grubu yöneticileri için artmaktadır. Devlet kuruluşlarının ve hükümeti bazı kararlarından ve tasarruflarından önce haber alma, ön çalışmaları öğrenme şansı da Oda yöneticileri ve meslek grubu temsilcilerine verilmektedir.

Bu çok yönlü olanaklar, Odaları ve meslek grupları yöneticilerini aranan koltuklar haline getirmiştir. Bunun için emperyalızın en iyi birliği olduğu olma yolundaki bütün kuruluşlar bu koltuklara oturmak için yarışmaktadır. Daha küçük sermaye grupları da bu büyük gruplar arasında bitünlüye ezilmek için bu yarışa girmektedir. Artık, Odaların ve meslek gruplarının koltukları aranan koltuklar haline almıştır. Ekonomik yapı, buna her geçen gün daha çok ihtiyaç yaratacak bir gelişme içindedir. Gelecek yıl bu yildan daha çeşitli seçimler gerçekleştirilecek böylece kehanet olmayacaktır.

SOSYALİST ENTERNASYONAL

RAŞİT KAYA

Ecevit Hükümeti kurulurken, bu hükümetin uluslararası ilişkilerde "sahip olduğu" rahatlıkların ve dış politikasında kazanacağı başarıların en önemli bir koz olacağı söyleniyordu. İlk girişimler de genellikle bu alanda oldu. Yoğun dış ilişkiler gözlemlendi. MC'den sonra dış politikaya bir canlılık gelmişti.

İçinde bulunduğumuz günlerde hükümetin başarılı olduğunu söyleyebileceği son alan olan dış ilişkiler de kendisine destek olabilecekler için çekici olmaktan çıkıyor. İlk günlerin parlak izlenimleri geride kaldı. Bu, dış ilişkilerin eski yoğunluğundan azalmasından değil. Ecevit'in dış politikada "uygarca" ilişki kurma yeteneğini yitirmesinden kaynaklanmıyor. Başbakan belki biraz daha fazla yorgun ve bunalmış. Ama bu da bir neden değil. Üstelik uzun zamandır amaçlanan CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e üye olma isteği de gerçekleşti. Bunun getireceği "yararları" da iktidar kullanılabilir. Ama bir *bunaltım* var. Çünkü Türkiye'de çok yönlü, derin bir ekonomik, sosyal, politik bunalmış yaşanıyor. Bu bunalmış Türkiye'nin dış politikasına da yansıyor.

ECEVİT HÜKÜMETİ ARTIK DIŞ POLİTİKAYI ÖN PLAN AÇIKKARTMaktan KAÇINIYOR.

Türkiye'nin dış politika sorunları son günlerde fazlaştı. Türkiye dış ilişkilerinde tam bir çıkmaza girdi. Dış politik etkinlikler, diplomatik trafik son haftalarda birdenbire çok yoğunlaştı. Ancak bu alanda hükümetin eylemleri eskisi kadar çekici olmuyor. İlgili uyandırmıyor. Nedenlerden bir tanesi hükümet ve Başbakan Ecevit dış politika alanını ilk günlerde olduğu gibi, kendisine halk kitleleri arasında destek sağlamak için kullanmakta eskisi kadar istekli gözüküyorlar. Çünkü çıkarılacak söz konusu olduğunda kendi sınıfsal çıkarları da buna elverişliymiş.

Brandt: Sosyalist Enternasyonal'in yeni döneminde yeni sorunlar

Böyle bir ortamda, Türkiye için, geniş emekçi halk kitleleri için çok önemli olan dış politik ilişkiler tartışma alanına sokulmak isteniyor. Son günlerde yoğunlaşan çok önemli konular ilgi alanının dışında tutulmaya çabalıyor. Toplumun giderek kendi istediği koşullarda yönetemez duruma düşen burjuvazi için, dünyanın ve ülke sorunlarının bütünsellik içerisinde kavranmasını engellemek; en azından bu yönde çarpıtıcı girişimlerde bulunmak, temel ideolojik sorun oluyor. Bu nedenle kitlelerin ülkelerinin yönetim işlerinden bilgilendirmeleri, gerçekleri olaylar arasındaki bütünsellikleri kavramaları gerekiyor. Böylelikle kitlelerin içinde buldukları durumun kaçınılmaz durum olmadığını kavramalarına da yardımcı olmak için, Türkiye'nin dış politik ilişkilerinde yoğunlaşan etkinlikleri gözlerden kaçırmasını engellemek, ülke sorunları ile bütünselliklerini sergilemek önemli bir görev oluyor.

SOSYALİSTLER ULUSLARARASI ÖRGÜTLERE KATILMA HAKKINI SAVUNURLAR.

CHP Sosyalist Enternasyonal'e üye oldu. Üyelik kabul edildiği toplantıda CHP'yi Prof. Gündüz Ökçün temsil etti. Ökçün'ün temsilci seçilmesi kuşkusuz kendisinin uluslararası hukuk ve politika kadra sahip olduğu bilimsel, akademik nitelikten kaynaklanmadı. Pratik bir çözüm olarak, toplantı günlerinde esasen Türkiye dışında bulunmasından yararlanıldığı düşünmek de çok yüzeysel olur. Ökçün, Türkiye Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı. CHP, Dışişleri Bakanı böyle bir toplantıya göndererek, başka bir gösterinin peşinde idi. Sosyalist Enternasyonal'e, dahadoğru bir deyişle, bu örgütlenmeye yön veren güçlere ulaştırılmak istediği başka bir mesaj vardı. Bu açıdan Sosyalist Enternasyonal konusunu daha geniş incelemek gerekiyor.

Önce bir noktaya çok açık belirtmekte yarar var. Tartışmanın, CHP'nin

Ecevit Schmidt'te: Kapitalizmi "kurtarmak" için NATO merkezlerinde koçkolo

uluslararası düzeyde örgütlerle üye olarak katılma hakkı, özgürlüğü etrafında yürütülmesine izin vermemek gerekiyor. Her türlü politik mücadeleye uluslararası boyut kazandırmak, bunun uluslararası ilişkilerini kurmak, dayanışmayı örgütlemek mücadelenin niteliği sonucu gerekli ve zorunludur. Bu noktaya kimsenin itirazı olmamalıdır. Bu hakkın, özgürlüğün en tutarlı savunucuları da doğal olarak sosyalistlerdir. Ayrıca, bu konuda gerçek kısıtlama ve baskılarda ancak sosyalistler hedef almaktadırlar. Ancak tartışılacak olan önemli nokta, kurulacak ilişkilerin niteliği ve amacıdır. Bu konu üzerine gitmeyi de kimse engelleyemez. Türkiye'nin dış politika gelişmelerine, Ecevit Hükümeti döneminin dış ilişkilerine açıklıklar kazandırmak için Sosyalist Enternasyonal üzerine eğilmek önemli bir görev ve aydınlatıcı bir çaba olacaktır.

SOSYALİST ENTERNASYONAL'IN YAYILMA POLİTİKASI

Eylül ayı sonlarında Paris'te Sosyalist Enternasyonal büro toplantısı yapıldı. Ekim başlarında ise Sosyalist Enternasyonal'in düzenlediği, İberik yarımadasında ve Güney Amerika'da "demokratikleşme süreci" konulu uluslararası bir toplantı düzenleniyordu. Kasım ayı başında ise bilindiği gibi Vancouver'de, CHP'nin üyeliğe kabul edildiği, Sosyalist Enternasyonal örgütü Kongresi yapıldı. Uluslararası bir örgütün iki aydan daha az bir zamana sıkıştırılan böyle toplantılar düzenlemesi Sosyalist Enternasyonal'in yoğun bir faaliyet içine girişinin bir göstergesi. İki yıl önce Cenevre'deki Kongre'den sonra Sosyalist Enternasyonal'in ulaştığı yeni bir aşamanın doğal sonucu. O zamandan buyana, Sosyalist Enternasyonal'in aldığı kararlar, eylemler dünyanın tüm "sıcak" noktalarında sosyal demokrat etkinliklerin arttığını, önemli uluslararası sorunlarda sosyal demokratların çözümlerine yaygınlık kazandırılmak istendiğini göstermeye ediyor.

Sosyal Demokratların etkinliklerinin

en fazlaştığı alan kapitalist Avrupa. Avrupa sosyal demokratları arasında da Batı Alman SPD'nin yönlendirici ağırlığı tartışılmaz bir biçimde artmış durumda. Sosyalist Enternasyonal etki alanını ve örgütünü Afrika'ya, Latin Amerika'ya Akdeniz Bölgesine ve Asya'ya doğru yaygınlaştırıyor. Bu yaygınlaşma içinde de, örgütün uluslararası alanda mücadelenin üç konusu çerçevesinde yoğunlaştığı görülmüyor. Bu konulardan ilki "Kuzey-Güney" ilişkileri sorunu. Diğerleri ise "İnsan Hakları", barış ve silahsızlanma sorunları.

SOSYALİST ENTERNASYONAL'IN POLİTİKALARI

Sosyalist Enternasyonal'in etkinlikleri ve de etkileri 1976'da Cenevre Kongresinde belirgin olgulara dayanıyor. Bu kongrenin kararları "Avrupa sosyal demokrat partileri arasında bağların sıkılaştırılması". Bu partilerin "politikalarını eşgüdümlemesi ve işbirliği" olarak belirlenmişti. Gelişmeler, kararların büyük bir çabayla uygulanmaya başlandığını gösteriyor.

Önemli olan bu kararların neden alındığı ve niçin emperyalist sistem içerisinde uygulama alanı bulunduğu saptanması. Bu nedenleri Sosyalist Enternasyonal ve Batı Alman Sosyal Demokrat Partisi (SPD) başkanı Willy Brandt'ın açıklamalarında bulmak mümkün. Brandt, dünyanın sorunlarını analiz ederken, günümüzde bu sorunların çok arttığını, "iç ve dış sorunlar" olarak devletlerin karşısına çıktığını, önemli bunalmış doğduğunu ve kitlelerle devletin daha sık karşı karşıya geldiğini, halkın devletten taleplerinin fazlaştığını söylüyor ve bir sonuçta varıyor: "1973-74 yılları savaş sonrası tarihi içinde belirleyici bir dönüm noktasıdır. Enternasyonal'in aldığı kararlar, eylemler dünyanın tüm "sıcak" noktalarında sosyal demokrat etkinliklerin arttığını, önemli uluslararası sorunlarda sosyal demokratların çözümlerine yaygınlık kazandırılmak istendiğini göstermeye ediyor. Bundan böyle ekonominin, top-

Ustler anlaşması için

NATO' NUN EKONOMİK YARDIMININ KESİNLEŞMESİ BEKLENİYOR

NATO Genel Sekreteri Luns'un geçen hafta Türkiye'ye yaptığı gezi, NATO'nun Türkiye'ye ekonomik ve mali yardımının hareketle geçirilmesi için gerekenleri yapacağına açıklanmasıyla sonuçlandı. Ancak görüşmeler sırasında, NATO'nun ekonomik yardım programının somutlanması için Aralık ayında yapılacak NATO Bakanlar Konseyi'nde konunun ele alınması belirlendi. Luns'un Türkiye'ye ekonomik ve mali yardım lehindeki raporu bu toplantıda ele alınacaktır.

Luns'un Türkiye'den ayrılmadan sonra, Türkiye'deki Amerikan üslerinin statüsüyle ilgili anlaşmanın hazırlıkları için Türkiye'ye gelmesi beklenen ABD heyetinin ziyaretinin etrelendiği açıklandı. Ertelemenin, Türkiye'nin gerekli olan hazırlık tamamlanmadığı gerekçesiyle yapıldığı belirtildi. Ancak Dışişleri yetkililerinin basına yansıyan açıklamalarında, tamamlanmayan hazırlıkların teknik konulara değil, "siyasal konulara" ilişkin olduğu da belirtildi. Siyasal konuların başında, Türkiye'deki Amerikan üslerinin faaliyetinin, başta ABD olmak üzere NATO üyesi devletlerin Türkiye'ye geniş çaplı ve düzenli ekonomik ve mali yardımlarının sağlanmasına bağlanmasını getiriyor.

Daha Ecevit hükümetinin kurulmasından çok kısa bir süre sonra Başbakan, Türkiye'ye gelen ABD Dışişleri Bakanı Vance'la görüşüştükten sonra bazı açıklamalarda bulunmuştu. Buna göre, ABD silah ambargosunun kaldırılması halinde üslerin durumu hemen ele alınabilecek, ancak bu, ABD'nin ekonomik karşılığının sürekli ve geniş kapsamlı hale getirilmesine bağlı olacaktır.

Luns'un Türkiye'ye yaptığı ziyarette birlikte ekonomik ve mali yardım sorunu bütün NATO çerçevesinde geliştirildi. Bu durumda Amerikan üslerinin statüsünün, bu konunun düzenlenmesine bağlı olarak son durumuna alması gündeme geldi. Bu arada bir Dışişleri yetkilisi, Cumhuriyet gazetesine, hükümetin MC döneminde imzalanmış anlaşmanın mali hükümleri dışındaki bölümlerini aynen koruma eğiliminde olduğunu açıkladı.

Bu gelişmeler, Ecevit hükümetinin NATO'ya karşı bağımsız bir politika değil, sadece hakimiyetinin fiyatını arttırmaya yönelik bir politika izlemeye yönelmiş olduğunu kanıtlıyor.

Yeni üniversiteler yasası

HALİM BULUTOĞLU

1750 sayılı Üniversiteler Yasasının, Anayasa Mahkemesince iptalinden sonra başlayan yeni yasayı hazırlama girişimleri, önemli bir noktaya ulaştı. Milli Eğitim Bakanlığı'nın, Üniversitelerarası Kurulun seçtiği temsilcilerle yaptığı uzun süreli çalışması sonucunda yeni yasasının metni hazırlandı. Şimdi yeni yasasının üniversite kurumlarının görüşlerine sunulması safhasında bulunuyor. Tasarı bundan sonra meclislerin gündemine getirilecek. Yasanın hazırlanma girişimlerinin ulaştığı noktanın önemli buradan kaynaklanıyor. Elde hükümetçe hazırlanan somut bir belge var. Bugüne kadar tasarıların hazırlanmasına katılanların ve hükümet yetkililerinin konuya ilişkin açıklamalarında, yeni yasasının ileriye dönük yeni hükümlerin üniversitelerin özzerkliliğini pekiştirici ve yönetime tüm üniversite öğelerinin katılacağı yönünde olduğu belirtilmişti. Ancak soyut bir "yönetime katılma" ve "özzerklik" kavramının, somutlanmaksızın ileri düzeyde bir deşer taşıdığı ve desteklenip desteklenmemesinin gerektiğini söylemek, bu anlamda pek mümkün olmayacaktır. Bugün yeni yasası ile söylenenler ve yapılacak "umutlar" somutlanmaya oturuyor. Şimdi görev öğretim üyeleri, asistanlar ve öğrencilerle ve tüm demokrasi güçleriyle yeni yasasının anti-demokratik yanlarının açıklanması için etkin bir mücadele içine girmek biçiminde somutlanmaktadır.

TASARI NE GETİRİYOR?

Yeni tasarı ile yeni olarak ne getirilmekte, özzerklik ve yönetime katılma hangi anlayışla ele alınmaktadır?

Üniversite kurullarında üniversitenin tüm öğelerinin, öğretim üyeleri, asistanların ve öğrencilerin temsilcilerinin yer alması ve alınan kararlar söz ve oy hakkıyla katılması sorunu bugün son derece hayati bir konuya erişmiştir. Bu doğrultuda 1960'ların son yıllarında bu yana etkin mücadele verildiği bilinmektedir. Ancak toplumun ve bağlı olarak üniversite ve yüksek okulların gelişme doğrultularının tersine, konuya ilişkin yeni yasayı yönetmeliklerin hep sımsırlayıcı olduğu görülmektedir. 12 Mart döneminde çıkarılan 1750 sayılı Üniversiteler yasası konuya ilişkin canlı bir örnek durumundadır. Üniversite ve yüksek okullarda, öğrenci ve öğretim üyelerinin eğitim planlama ve yürütülmesinde, kendilerinin ilgilendiren konularda, söz hakkına sahip olması gerektiği açıktır. Nitekim geçen on yılda yaşanan deneyler ve örgütlenmeler, öğrenci, asistan ve öğretim üyelerinin üniversite ve yüksek okulların işleyişlerinde ne denli önemli işlevleri olduğunu göstermiştir. Bu gelişim artık, eski işleyiş yanlısı birçok üniversite ve yüksek okul yöneticisinin bile görüşlerini et-

ÜNİVERSİTELER KÖTÜLERİN İYİSİNİ SEÇMEYE ZORLANAMAZ

YENİ ÜNİVERSİTELER YASA TASARISINDA YER ALAN ANTI-DEMOKRATİK MADDELERİN TASARIDAN ÇIKARILMASINDA TÖM ÖĞRETİM ÜYELERİ, ASİSTAN, ÖĞRENCİ VE GENÇLİK ÖRGÜTLERİNE BÖYÜK GÖREV DÖŞMEKTEDİR. BU KONUDA ÇEKİMSERLİĞE, NEMELAZİMCİLİĞE, BEKLEYELİM GÖRELİM ANLAYIŞINA VE EN ÖNEMLİSİ EHVENİ ŞER MANTİĞINA KESİNLİKLE YER BIRAKILMAMALIDIR.

kilemektedir. Kuruluş yasasının, çiftlik havasına soktuğu bir yönetim kurumunun en üst yöneticisinin "okulumuzda öğrenci, öğretim üyesi ve idarenin diyalogu sonucu eğitim düzeni yürütülebilmektedir." diyebilmesi günümüzde erişilen boyutu sergilemektedir.

Günümüzde üniversite ve yüksek okullarda yaşanan huzursuzluğun üniversite yetkilileri ile üniversitenin temel öğeleri ve özellikle öğrenciler arasındaki diyalogu kopuk olduğundan kaynaklandığı görüşü yaygın hale gelmiştir. Bu sapıtmayı geçerin çok küçük bir bölümünü oluşturmakta birlikte önemli bir gelişme olarak değerlendirilmek gerekir.

YASADA YÖNETİME KATILIM GÖSTERMELİK DEĞİL, ETKİN KILINMALIDIR

Üniversite yasa tasarisını hazırlayan hükümet yetkililerinin bu somut gelişimi gözardı etmeleri mümkün olmayacaktır. Hele hele 1750 sayılı yasayı gerici bularak eleştirenler 1750 ile aynı içerikte bir yasa tasarisı hazırlamaları elbette söz konusu edilemez.

Ne var ki, tasarıda, öğretim üyelerinin, asistan ve öğrencilerin, yönetime katılmaları konusunda, açık ve net hükümlere rastlanmamaktadır. Diğer bir çok konuda tek tek üniversitelerle ilgili ve kendi yapılarına uygun karar almalarını kısıtlayıcı maddelere rağmen, yönetime katılma ve kurullarda öğrenci ve asistanların temsil konusuna açıklik getirilmemektedir. Öğrenci, asistan ve öğretim üyelerinin yönetime katılmaları demek, onların ağırlıklı temsilcilerinin sağlanması demektir. Bu anlamda, kurullarda yukarıda belirtilen öğelerin temsiline oransal olarak en alt düzeyde belirlenmesi gereken bu yapılmamıştır. Tasarı bu biçiminde yasalastır. Üniversite kurullarında öğrenci ve asistanların temsilinin göstermelik hale dönüştürülmesi mümkün olacaktır.

ÜNİVERSİTE İŞGALI YASALAŞTIRILAMAZ!

Ecevit'in üniversitelerde huzursuzluğun ve olayların önlen-

dişer yanda ise "anarşiyeye karşı" baskı ve terörü yasa ve yönetmelik hükümleri haline getirmek. Bu iki yüzünlüğün, bu demokrasinin savunmak adına demokrasinin hançerlemenin açık ifadesidir.

TEK TİP ÜNİVERSİTE Mİ?

Tasarının önemli bir diğer yanı da tüm üniversitelerin tek bir yasa içine alınması oluşturmaktadır. Ancak üniversite ve yüksek öğrenim kurumlarının farklı işlevleri ve yapıları olduğu düşünülürde, yasa da yapılan düzenlemelerin ilkel ve temel organları aşığı, derinlemesine bağlayıcı hükümler getirdiği gözlemlenmektedir. Bu, üniversitelerin hızlı bir gelişim süreci içinde bulunan topluma uygun olarak ortaya çıkabilecek yeni gereksinimleri karşılayıcı esneklik ortadan kaldırılması anlamına gelmektedir. Tüm yüksek okulların kapsama alınması bir "çerçeve yasa" olma niteliğine bu anlamda gölge düşürmüştür.

ÖĞRETİM ÜYESİ, ASİSTAN VE ÖĞRENCİ ÖRGÜTLERİ GÖREV BAŞINA!

Doktoralı asistanların öğretim üyeliği kapsamına alınması anlamında da tasarıda herhangi bir maddede rastlanmamaktadır. Üniversitelerde öğretim görevlisi ihtiyacının çığ gibi büyümesi ne karşılık, öğretim üyeliği tanımının hâlâ dar tutulması ve doktoralı asistanları da kapsayacak ölçüde genişletilmesini anlamak mümkün değildir.

Yukarıda belirli bölümleri açıklanmaya çalışıldığı kadariyle tasarı Başbakan ve Milli Eğitim Bakanınca yapılan açıklamalarda gözlenen "olumlu" hava ve böylelikle yayılmaya çalışan "umut"ları kursaklarda bıraktırıcı niteliktedir. Ancak bu, yasanın hiçbir savunulur yanı olmadığı anlamına gelmeyecektir. "Yönetime katılma" gibi, tüm üniversitelerin tek bir yasa çerçevesinde birleştirilmesi gibi, tam gün çalışma gibi ve kürsü sisteminin kaldırılıp bölüm sisteminin getirilmesi gibi birçok konuda ileri denilebilecek ilkel tasarılar yer almaktadır. Ancak tek bu ilkelilerin sağlanması ve ele alması biçimi savunulur olamaz. Ehvenci şer mantığıyla hareket edildiğinde 1750'ye nazaran daha ileri denilebilecek tasarı metninin bu haliyle yasalastırılması, demokrat güçler için geri adım olacaktır. Anti-demokratik maddelerin tasarıdan çıkarılması, yer alan ilkelere somutlanmaması için öğretim üyeleri, asistan, öğrenci ve gençlik örgütlerine büyük görev düşmektedir. Bu konuda, çekimsizliğe, nemelazimliğe, bekleyelim görelim anlayışına ve en önemlisi ehveni şer mantığına kesinlikle yer bırakılmamalıdır.

NEO – FAŞİST HAREKETTE İDEOLOJİK MERKEZ

Partisi olarak ve onun içinde, tüm kalbimizle birleşik bir Avrupa'da özgür bir Alman devleti olarak varolabilecek Avusturya'mız için mücadele ediyoruz."

"SOSYAL ADALETÇİ
RUDOLF HESS"

Avusturya Özgür Halk Partisi eski nazileri temiz çıkarmayı politik stratejisinin önemli perspektiflerinden biri olarak görüyordu. Onlara göre, ünlü nazi celladı ve Hitler'in sağkolü Rudolf Hess "sosyal adalet için mücadeleye vermiş, Almanya'nın pırıl pırıl evlatlarından biriydi." 1964'te başlatılan bir kampanya ile İtalya'da hapiste olan nazi katil Walter Reder'in serbest bırakılması isteniyordu. Parti lideri Friedrich Penter'e göre Reder "eşkıyalara karşı girişilen haklı bir eylem çerçevesinde, askerlik ödemi yerine getirmeye yetmişti." 1975 yılında Friedrich Penter'in gerçek yüzü ortaya çıkarıldı. Penter, Hitler'in Birinci Motorize Piyade SS Tuğayının mensuplarından. Asıl görevi cephe gerisindeki Rus asıllı, Yahudi ve çingene sivililerin temizlenmesi olan bu tuğayın hareketlarında etkin rol oynamış ve hatta savaş sonunda yüksek bir rütbeye ulaşmıştı. Bu tuğayın omnlere kişinin katli olduğu söylenmektedir. Avusturya Özgür Halk Partisi'nin milletvekillerinin büyük çoğunluğu Hitler'in Nazi Partisi'nin seçkin simalarıydılar.

Avusturya'daki bu en güçlü neo-faşist örgüt 1960'tan 70'e dek giden yıllarda kitlesel tabanı geliştirilmesini başarmadı. Ama 1971 yılında toplum oylarını yaklaşık % 5,5 inin olarak en faşist meclise seçti. 1975'te yapılan

seçimlerde de aynı oy oranını korumayı bildi. 1970'li yıllarda kitlesel tabandaki genişleme sonucu sosyal demokrat Bruno Kreisky'nin Sosyalist Partisi'nin iktidar ortağı olmaya adaydı. Bu tehlike 1975 yılındaki seçimlerden sonra ancak kısa bir süre için uzaklaştırıldı. Kreisky'nin partisi toplam oyların % 50,04'ünü almıştı. Gerçekten ise, Avusturya üzerinde faşistlerin de ortak olacağı bir "sosyal demokrat" hükümetin bululması hâlâ dolaylıdır.

SOSYAL DEMOKRAT
HÜKÜMETTEKİ NAZİLER

Çünkü, Avusturya'da resmi hükümet çevreleri neo-nazileri bastırmaya pek gönüllü değillerdir. Bu görüşü doğrulayan birçok kanıt vardır. Bunların başında, örneğin 1975'te kurulan "sosyal demokrat" hükümetin 11 bakanından beşinin nazi geçmişine sahip olmaları gerekmektedir. Üstelik bizzat bu hükümetin işleri bakanını kendisi savaşın sona neo-nazi eylemlere katılmaktan seziyor hükümete giymiştir. Bölgesi bir hükümetten neo-nazi tedhişe karşı sert ve etkili önlemler beklemek en azından "mantıksızlık" olacaktır.

Avusturya'da neo-faşist hareketin tanınması simalarından biri de Fred Broth. Oldukça genç olan bu faşist lider, daha 15 yaşındayken Hitler'in İngiltere'ye karşı giriştiği Luftwaffe olarak adlandırılan ünlü hava hareketine katıldı. 1945'ten itibaren da bir SS saldırı grubunun başına getirildi. Fred Broth 1948'de üç yıllık hapis cezasını tamamladıktan sonra bütün neo-faşist tedhiş odaklarında etkin biçimde yer aldı. Özellikle, Almanya'da kuru-

lan neo-nazi gençlik örgütlenmelerinin Avusturya kollarnın yöneticiliğini üstlendi. Avusturya nazileri, öteden beri, Avusturya'nın güneyinde bulunup ve bugün bir bölümü İtalya toprakları olan güney Tirolo olarak adlandırılan bölgeye gözdükünmüşlerdir. Avusturya neo-nazi şiddet ve terör eylemlerinin en önemli bir bölümü bu bölgede gerçekleştirilmektedir. Güney Tirol'daki terörist eylemlerin sorumluları arasında Borth'un Avrupa Lejyonu ile birlikte Avrupa Cephesi adı ve hücre halinde çalışan bir başka örgüt bulunmaktadır.

"MUHARİP GAZİ" NAZİZİM

İkinci Dünya Savaşı'nda mütefekkire karşı nazi salılarına savaşanların oluşturdukları derneklerin de Avusturya'daki neo-nazi örgütünün önemli imkelerinden olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu derneklerin tümü neo-nazi eğilimli olmamakla birlikte her birinin sayıları yaklaşık yüzbinleri bulan üyeyle sahip oldukları düşüncülerinde taşıdıkları önem iyice anlaşılır olur. Bu "muharip gazî" dernekleri arasında nazi hareketi güç katanların başında Kameradschaft IV adını taşıyan eski SS'lerin demerği yer almaktadır. Kameradschaft IV'ün üyeleri neo-nazi hareketin gençlik kesimindeki uzantıların için bitimsiz bir kaynak gibidir. Genç neo-nazi örgütlenmeleri eski SS'lerin engin "bilgi ve görüş"lerinden büyük ölçüde yararlanmakta ve onları yönlendiren de da danışman gibi payelerle ödüllendirilmektedir. Avusturya'nın Alpler bölgesinde genç faşistlerin beden ve ideolojik eğitim gördükleri kamplar bu-

Faşizmin mezarlığında

lanmaktadır.

Bunun dışında tıpkı Türkiye'deki judo, karate ve teak-wando salonlarında olduğu gibi, Avusturya'daki beden eğitimi dernekleri de faşist propagandanın kitlere uygulanmış insan seçilme alanlarında başında gelmektedir. Bu derneklere son zamanlarda bir de paraşüt kulüpleri ve savaş oyunları merkezleri eklenmiştir. Bu "sporif" yerlerde faşist ideolojilerle tanıştıran bilimsiz gençler aşamalı bir biçimde giderek önce bazı göçmen derneklerinin, sonra da neo-nazi örgütlerin üyesi yapılmaktadır.

Avusturya neo-nazilerinin Avrupa'daki neo-faşist hareketin teorik önderliği görevini sever ve yüklenmişleri belirtmişik. Görüşleri "faşist ideolojiye katkıda bulunmak" olan bir topluluk bugün, bu alanda etkili biçimde çalışmaktadır. Politika İçin Çalışma Topuluğu. Bu topluluğun kurucuları, neo-nazi gençlik gruplarının yöneticileridir. Bu topluluk kaleme aldığı doktriner metinler Avrupa'nın dört bir yanındaki neo-faşist yuvalarını hizmetine sunmaktadır.

Avusturyalı neo-faşistlerin

Güney Tirolo olarak adlandırılan kuzey İtalya toprakları üzerindeki istekleri son zamanlarda giderek saldırgan boyutlara ulaşmıştır. Irkçı yayılma düşüncelerini gerçekleştirebilmeye yolunda eyleme geçen neo-naziler, şimdiye kadar İtalyan sınırlarından birçok asker ve sızucu sivililerin ölümüne yol açmışlardır. Güney Tirolo diyedlandırılan bölgedeki tedhiş hareketlerine girişen örgütlerin bugün etkinliği Güney Tirolo Kurtuluş Ordusu adını taşımaktadır. Bu örgütün iki eylemi (iki de kimyacı) 1976'da yakalandıklarında yıllardır kendi icat ettikleri DFB adı ve doğrudan insan sınırlarını üzerinde etki ederek, çok az miktarda bile ölümüne yol açan bir gaz bulunmuştur.

Avusturya neo-nazi hareketinin belirgin özelliklerinden biri, görüldüğü gibi, çok çeşitli biçim, isim ve örgütler olarak ortaya çıkmıştır. Ama görünüşteki bu dağınıklık bir güç kaybına yol açmamakta, tam tersine neo-faşistlerin polis denetiminden kaçması ve dolayısıyla hareketin gücünü sürdürmesi konusunda sayısız yarar sağlamaktadır.

Emperyalizmin küstahlığına karşı

Detanın uluslararası politik ortam üzerinde egemenliğini kurtması, emperyalizmin saldırganlığını eski biçimleriyle sürdürmesini olanaklarını da gitide sınırıyor. Açık askeri müdahalelerin ilerici dünya kamuoyunu karşısında bulmasıyla, ABD soğuk savaşta yeniden dört elle sarıldı. Yumuşamanın çoktan toprağa gömüldüğü soğuk savaşta yeniden hayat veremeye çalışıyor.

ABD'nin, Orta Doğu sorununun kendi ulusal çıkarlarını ilgilendirdiğini ön sürerek Camp David zirvesine taraf olarak katılması, bu politik manevranın önemli dönemeçlerinden biriydi. ABD böylece iddialarla "müttefikleri"ni ilgilendiren sorunlarda her zaman taraf olabileceğini dışsınıyor. Iran'daki son gelişmelerdeki tavır da bunun bir başka örneği. Artık durdurulması olanaksız halk hareketinin Şah diktatörlüğünü ciddi biçimde tehdit ettiği ortaya çıkmasından sonra, ikide bir Şah'ı desteklediğini açıklayan ABD, açık bir askeri müdahalenin politik koşullarını oluşturmaya çalışıyor. Böyle bir müdahalenin gereğini, "dost ve müttefik" İran Şahı'nın batılı müttefiklerine yaptıkları yardım çağrısına dayandırmaya çalışıyor. Bu çağrıya karşılık vermenin meşru bir girişim olacağı inancını yayma çabası içinde.

Iran'a yapılacak emperyalist bir müdahalenin "haklılığı" eski bir doktrine dayanıyor. 1950'lerde Eisenhower tarafından ortaya atılan dolaylı saldırı doktrini, müttefiklerine yapılan yalnız doğrudan değil, "beynelmelit komünizm" in dolaylı "saldırı"ları karşısında o ülkelerin içinde gelebilecek "tehditler" de de, ABD'ye müdahale yapma "hakkı" taniyor. Bu doktrin, ilk olarak da İran'la yapılan bir anlaşmayla belgelendi. Doktrin, yalnız İran'ı değil, tüm Orta Doğu ülkelerini ve bu arada Tür-

ÖZGÜR
İRAN
İÇİN
DAYANIŞMA

kiye'yi de kapsama almaktadır. ABD'nin Sovyetler Birliği'ni sınırlarından kuşatma planları içinde İsrail ve İran'ın yanı sıra, Türkiye'ye de çok önemli bir yer verdiği öteden beri bilinmektedir. Türkiye, faşizmin yıkıldığı bir İrandan sonra doğacak boşluğu doldurmaya en güçlü adaydır ABD için.

Ancak ABD'nin bütün bu hesaplarını tehlikeye atacak bir gelişme oldu geçen hafta. Leonid Brejnev, Sovyetler Birliği'nin "Kimden ve ne şekilde gelirse gelsin, İran'a yapılacak askeri müdahaleye karşı çıkacağı"ni çok açık ve kesin bir dille açıkladı. CIA'nın ayaklanmaların bastırılması için yeni girişimlerde bulunduğu sorun anlaşılması üzerine yapılan açıklamada, Sovyetler Birliği'nin kendisi güvenliğini de ilgilendiren böyle girişimler karşısında kayıtsız kalmayacağı ve İran'daki sorunları çözecek olanın yine İran halkı olduğu bildirildi.

Sovyetler Birliği'nin bu kararı tepkisi ABD'nin aşığılık emperyalistlerinde çok etki yarattı. Şaşkınlık içinde yapılan açıklamada, Cyrus Vance, ülkesinin İran'ın işlerine karşılık niyetli olmadığını, ancak Şah'la olan iyi ilişkilerini sürdürmelerini söyledi.

Sovyet TASS Ajansı ise, Brejnev'in ABD'ye uyarısından sonra yaptığı yorumda, Amerikan basınında çıkan haberlerde açıkça CIA'nın İran'a müdahale planları yaptığını yazıldığını belirtiyordu.

Iran halkı faşizme karşı mücadelede yitirdiği binlerce yaşlıt evladına verdiği söz tutmakta ne denli kararlı olduğunu gösteriyor. Bütün ülkelerin işçileri ve emeklerinin kalbi bu kez de özgür bir İran için çarpıyor. İran halkı, bu mücadelede Sovyetler Birliği'nin kendisi için ne büyük bir güvence olduğunu bir kez daha gördü, onun dostelini bir kez daha hakarsız hissetti.

Devlet tiyatrolarında yeni sezon

Devlet Tiyatrosu, yeni sezonda yeni oyunlarla sahnelerini açtı. Yıllarca süren Cüneyt Gökçer döneminden sonra, Ergin Orbey'in Genel Müdürlüğü, bazı değişiklikler olmasına, eskiye oranla biraz daha "toplumsal içerikli" oyunların sahneye gelmesine neden oldu. Yeni sezonun bir yeni özelliği daha bulunmakta. Sahneye konan yapıtlar eskisi gibi yalnızca tek kentte ve tek sahnede değil, tüm Türkiye çapında oynanmakta.

Devlet Tiyatrosu oyunları, on beşer günlük turlarla kentleri dolaşabilmekte ve oyunların daha çok izleyici tarafından görülmesi sağlanmakta. Genel Müdür Orbey bunun için birçok kuruluş ile işbirliği yaptığını ve çalışmaların daha çok hızlanacağını sık sık belirtiyor. Amaç, oyunların gitmediği kent bırakmamak, Anadolu'nun her yerinde Devlet Tiyatrosu oyunlarını sahnelemek.

YENİ OYUNLAR

Devlet Tiyatroları bu yıl sahnelerini "Othello" ile açtı. Bir yabancı oyunla sahne açmak bazı çevrelerce eleştirilere neden olduysa da, verilen yanıt Devlet Tiyatrolarının geleneğinin her zaman bu şekilde yürütüldüğü oldu. Tiyatronun sahnelerine gelen diğer oyunları ise şöyle:

Ali Bey'in "Ayyar Hamza"sı Münir Canar tarafından yönetiliyor. Raif Alıncak, Melleville'nin romanından sahneye uyarlanan "Yasalar ve İnsan" adlı oyunu sahneye koydu. "Bir Ölümin Toplumsal Anatomisi", Oktay Arayıcı tarafından yazılmış. Yöneteni ise Can Gürzap. Orhan Kemal ve Orhan Aşena'nın ortak ürünü "Murtaza", Başar Sabuncu'nun sahneye koyması sonucu. Haşmet Zeybek'in yazdığı "Düğün ya da Davul"u Hamit Akınlı yönetiyor. Ergün Uçucu ise Haldun Taner'in "Gözlerini Kapanım Vazifemi Yaparmı" adlı oyununu sahneye koydu. Maksim Gorki'nin "Güneşin Çocukları"ni Kerim Afşar yönetiyor. "Besleme" de Fikret Tartan'ın. Devlet Tiyatrolarının iki oyunu, diğerlerinden ayrı nitelikte, daha az sahneye getirildi. Onlar da "Cephede Piknik" ve "Kibarlık Budalası".

Oyunlara ilk bakışta dikkati çeken, aralarında hiç çocuk oyununun bulun-

YASALAR VE DEVLETİN TİYATROSU

UĞUR S.KURAL

madığı. Bankaların bile çocuk tiyatrosu açtığı günümüzde Devlet Tiyatrolarının bu konu üzerine hiç eğilmediği görülüyor. Bu sorun Devlet Tiyatrosunun geçişinde de yer almaktaydı. Çocuk tiyatrosu her zaman ikinci planda kalmakta ve bir iki oyunla geçiştirilmeye çalışılmaktaydı. Oysa daha demokratik görünümde olan yeni yönetim 1979 yılının özellikle çocuk yılı olduğunu da dikkate alırsa, çocuk oyunlarına ağırlık vermeli, hatta özel çocuk tiyatroları kurmalı. Çocukları da geleceğin tiyatro seyircisi olarak görmek ve onları tiyatroya hazırlamak gerekmektedir. Üstelik onlar, şimdiden izleyici durumundadır ve çocukların doğrusunda tiyatro eserleri Devlet Tiyatroları yapısı içinde yer almaldır.

Ayrıca Anadolu'ya götürülen oyunlar Anadolu izleyicisini tatmin edebilecek nitelikte midir? Onların sorunlarına cevap verebilecek oyunlar olabilecek midir? Yine eskisi gibi belirli büyük kentlerin entellektüel kesimine onların sesleri olan tiyatro eleştirmenlerine yönelik oyunların seçimde ağırlık taşıdığı görülüyor.

Devlet Tiyatrosu ödeneği tiyatrodur ve devletin kültür yapısına bağlıdır. Devlet Tiyatrosunun işleyişine demokratik bir işleyiş getirilmedikçe, tiyatro çalışanları da oyun hakkında söz ve karar sahibi olamadıkça, Devlet Tiyatrosu kendisini ne oranda yenileyebilir? Başa gelen kişiler ne denli iyi niyetli olurlarsa olsunlar, tiyatro işleyişini değiştirmedikçe, yürütme yine bir iki kişinin eline bırakıldıkça, Devlet Tiyatrosu işlevini bütünüyle yerine getiremeyecektir.

Devlet Tiyatrosunun işlevi, 1949 yılında kurulan 5441 sayılı yasa ile belirtilmiştir: "Yurt içinde ve dışında Türk dram ve müzik sanatını yayarak, yerli ve yabancı eserlerle halkın genel eğitimi, yarı ve zekâ seviyesini, dil ve kültürünü yükseltmek, Türk dram ve müzik sanatının yayılmasının gelişmesini sağlamak."

Tiyatro iyi bir eğitim aracıdır. Devlet Tiyatroları da ülke içinde en çok olanaklı olan, ödeneğini devlet tarafından aldığı için parasal sorunları yaşamayan, her kurumla ortak çalışabilen bir kurum. Bütün bunlara karşın Devlet Tiyatrolarının görevinin uzun süre özel tiyatrolar tarafından yerine getirildiğini unutmamak gerek.

ÖZEL TİYATROLAR

Şimdiye kadar bazı özel tiyatrolar devlet tarafından yerine getirilmesi gereken görev için çalışmıştır. Bu görevleri yerine getirirken hiç bir yerden yardım alamadıkları için de, gösterileri Devlet Tiyatrosuna oranla çok pahalı oynamak zorunda kalmışlardır. Üstelik özel tiyatrolar, faşist güçler tarafından baskılara uğramış, onların hedef tahtalarından biri durumuna da gelmişlerdir. 60 lira ya da daha pahalıya belirli görevi yerine getirmeye çalışan özel tiyatrolar bu koşullar altında oldukça güçlük çektiler. Oysa şimdi Devlet Tiyatrosu onlarla işbirliği yapmalı, onları desteklemelidir.

Bugün Devlet Tiyatrolarının ücretleri iki misline çıkmış olmasına rağmen, günün koşullarına oranla oldukça ucuzdur. Eskiden on lira olan biletler, şimdi yirmi liraya satılmakta. İzçilere, öğrencilere, öğretmenlere yüzde elli indirim yapılmakta. İşlevlerini yerine getirirken, pa-

Emekçi hitlerle tiyatrodan toplumsal kurtuluş mücadelesinin işçiyi yasatmasını bekliyor.

rayı halktan değil, devletten almakta. Kuşkusuz bu para tiyatroya daha iyi çalışması için ödenmekte.

Devlet Tiyatrolarının karşısında olan bir sorun da, sanatçılar ile her yıl imzalanan sözleşmedir. Bu sözleşmenin ilk maddesinin "a" bendi, sanatçının bütün çalışmalarını "müesseseye hapsedecek" ni, ticaret ve kazanç temini kastıyla sair işlerle uğraşmayacağını" belirtmektedir. Oysa birçok Devlet Tiyatrosu sanatçısı TRT'de çalışmakta, ekrana çıkmakta, özellikle yabancı film seslendirerek oldukça yüklü bir yan gelir sağlamakta. Sözleşmede bu gibi işlerin ancak Genel Müdür'ün özel izniyle yapılacağı ve asıl işlerinin kesinlikle aksatılmaması gerektiği belirtilmiştir. Birçok tiyatro sanatçısı, Devlet Tiyatrosundan daha çok TRT'de, özellikle seslendirmelerin yapıldığı koridorlarda çalışmakta, maazinken daha fazla yan gelir sağlamak için, belki de kendi çalışmalarını aksatılmaktadır. Yeni Genel Müdür Devlet Tiyatrosu çalışmalarını düzenlerken, sanatçıların tiyatro dışı çalışmaları için imza atacak mıdır?

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğüne Ergin Orbey'in atanması olumlu olarak görülmektedir. Devlet Tiyatroları çalışanları, Orbey'in Genel Müdürlüğe gelmesi için imza toplayıp isteklerini Cumhurbaşkanı kadar götürmüşler, bu konuda kamuoyu yaratmak için büyük çaba göstermişlerdir. Eski küflü düzene set çekmek, yeni bir şeyler yapmak tümünün amacıdır.

ORBAY'NI YE İSTEDİLER?

Eskiden Devlet Tiyatrolarında herkesin dilinde bir hikaye dolaşırdı. Hikaye Cüneyt Gökçer'in çekmeceleri ile ilgili. Gökçer, çekmecelerinde değişik nitelikte oyunlar saklar ve her gelen iktidarın doğrultusunda bu oyunları piyasaya sü-

rerdi. İktidarların gözlerini boyanmakta, onların istekleri doğrultusunda girivermekte büyük ustadı Gökçer. En büyük "numarası", karşı ile birlikte oynadıkları "My Fair Lady" adlı oyundu. Gökçer, hükümet değişikliği bakanları Büyük Tiyatro'ya davet eder, en "etkileyici" oyununu, arkasında yüzlerce figüran ile birlikte icra ederler. Sonra bakanların önünde eğilir, onların isteklerini sorarlar.

Cüneyt Gökçer, Devlet Tiyatrolarının uzun genel müdürü olarak ün yapmış, yıllarca genel müdürlük koltuğundan ayrılmamak için de elinden gelen çabayı göstermişti. Bu sırada, Devlet Tiyatrosu, büyük bir yerinde sayma dönemi geçirdi. Ödenekleri devlet tarafından karşılanan Devlet Tiyatrosu, iktidarların istekleri doğrultusunda hareket eden uydu bir tiyatro olmanın ötesine geçemedi. Halkın eğitimini sağlamak, kültürünü yükseltmek amacı ile kurulduğu belirtilen Devlet Tiyatroları, halka birşey götürmek yerine, onları iktidarların yönündeki doğrultusunda oyun izlemeye zorladı. Gün geçtikçe kısır olduğu tiyatrolara da kimse gitmeye cesur değildi.

Devlet Tiyatrosu, iktidarların uydusu olmanın dışında, işleyişi ile de sanatçıları kısıtlamaktaydı. Oyunlar belirli kişilerin istemlerine göre seçildikten sonra, yönetmenler yine bir iki kişi tarafından belirlenir ve oyuncu listeleri asırdı. Oyuncunun, değil oyun seçiminde söz hakkının bulunması, oyundaki rolü bile sorulmazdı. Her oyuncu her oyunu başlamak, her role uygun karakteri canlandırmak zorundaydı. Sanat değil, zorla görev yarıyordular sanki.

Yeni dönem birçok beklentileri ile birlikte geldi. Hem tiyatro çalışanları, hem izleyicileri. Yeni Genel Müdürü, demokratikleşme yolunda çok görevler beklemekte. Devlet Tiyatrosunun işlevini yerine getirebilmesi buna bağlı.

DUYURU

182. sayı ile dergimizin 7. cildi de tamamlanmıştır. Sayıları 200'e ulaşmış olan 2. cilt haricindeki ciltler de 7. ciltle birlikte Aralık ayı içerisinde yayınlanacaktır. Artan masraflar nedeniyle, sadece TALEP EDİLEN MİKTARDA cilt yaptırılmaktadır. Almak isteyen okurlarımızın cilt bedellerini, hangi ciltler için olduğunu belirterek, KASIM ayı sonuna kadar dergimiz göndermeleri gerekmektedir. Ciltlerin tanesi 250.- TL dir.

* Ödeme adresi: Yürüyüş Dergisi Posta Çeki 100234 Kızılay-ANKARA

* Yazışma adresi: Yürüyüş Dergisi Konur Sok. 15/8 Kızılay-ANKARA

bulgaristan'da faşizme karşı mücadele ve sosyalizm

n. gornenski
s. petrova
i. dimitrov

120s. 20lira

bilim yayıncıları

ekim devrimi sonrası türkiye tarihi

sosyal bilimler akademisi

333 s. 60 lira

bilim yayıncıları

Phyerol Cad. 21/1
Çemberçatı - İSTANBUL

• 250 TL. yı aşan isteklerde % 25 indirim yapılır
• Posta ücreti istisnaya ayrı olmak üzere ödeme güdeldir

FAŞİZM VE SANAT

TAN ORAL

İtalya'da birinci dünya savaşından sonra, sermayeden yana olan güçler, kaba kuvvete dayalı totaliter yönetimlerine kendi tarih kaynaklarından yararlanarak "faşizm" adını verdiler. Faşizm, İtalyanca'da "çubuk demeti" anlamına gelen "fascio" sözcüğünden türetilmiştir. Eski Roma'da siyasi birlik, bir baltanın çevresine sıkıca bağlanmış sopalarla simgeleniyordu. Faşizm sözcüğü de İtalyan ulusunun bir otorite çevresinde toplanmasını simgelemektedir.

Zamanla totaliter devlet felsefesinin, XX. yüzyıldaki uygulamalarına ya da uygulama çabalarına verilen genel bir ad olarak kullanılmıştır bu sözcük. Gerçekten de İtalya'da olduğu gibi Almanya'da, Portekiz ve İspanya'da kurulup günümüzde yıkılmış bulunan rejimler için kullanıldığı kadar, Yunanistan, Şili örnekleri ve 12 Mart uygulamaları için de aynı sözcük kullanılmaktadır.

Yine demokratik bir düzende, bu düzene karşı ya da ondan yararlanarak kaba kuvvete dayalı, sermayeden yana totaliter devlet politikası güdülmesi de aynı "faşizm" sözcüğü ile anılmaktadır.

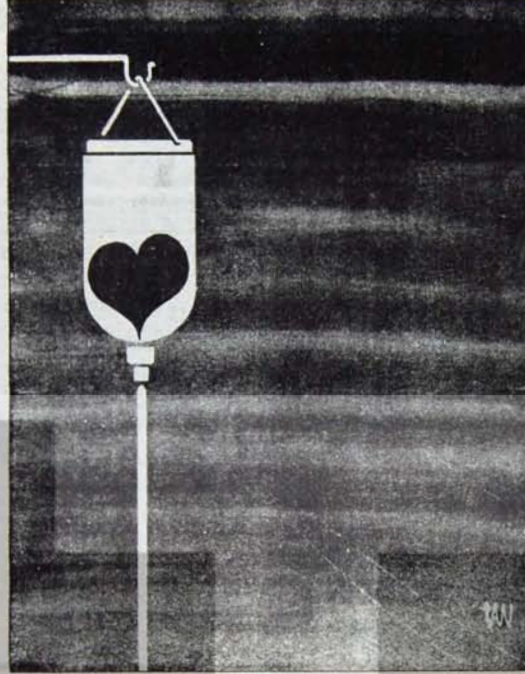
Bu kullanımlar doğrudur. Çünkü, verilen tüm örneklerde temel felsefe ile ekonomik ve sosyolojik nedenler, bazı ayrımlar göstermekle birlikte ortak özellikler taşımaktadır. Faşizmin ayrıcı niteliği, sermayenin çıkarları adına, kaba kuvvete dayanarak insan hak ve özgürlüklerini, özellikle de düşünce ve düşünme özgürlüğünü yok etmesidir.

DEMOKRASİYE YÜZ ÇEVİREN EGEMEN SINIFLAR

Genel bakışta, 1920'ler dünyası; sosyalist bir devrimsel gerçekleştirdiği, dünyanın altıda birinin emekçilerin yönetimine geçtiği, öte yandan kapitalist ekonomilerin dar boğazların eşliğine geldiği, enflasyon ve işsizliğin arttığı, sınıf çelişkilerinin keskinleştiği, sınıf mücadelesinin hızlandığı, sosyalist örgütlenmenin güç kazandığı ve iktidar adayı olmaya başladığı bir dünya görünümündeydi. Faşizm, işte bu koşullarda ortaya çıkmış ve palazlanmıştır.

Kapitalizm bu fırsatı değerlendirmediğini bilmiştir. Çünkü kapitalist egemen sınıflar üstünlüklerini tehlikede görmüşlerdir.

Bilinen deyimlerle yinelerek; Gelişen üretici güçler, üretim biçimi ve üretim ilişkilerini zorlamaya başladı mı, yani egemen sınıflarda iktidar değişikliği olasılığı belirleme başladı mı, emekçiler, topluma yapılan baskılara da artma ve yoğunlaşma görürler. Emekçilerin üretim biçimini ve ilişkilerini değiştirmekle dinamizmini de taşıyan demokratik istekleri, antidemokratik önlemlere karşılık görür. Bu da doğal olarak demokratik istekleri daha da haklı kılar ve artmasına neden olur. Egemen sınıflar bu istekleri geçiştiremeyeceklerini ya da engelleyemeyeceklerini sezdikleri zaman da demokrasiye toptan yüz çevireceklerdir.

"Halk Sağlığı-Yarışma Karikatürleri" "78" adlı kitaptan

Ne var ki bu yüz çevirme her zaman açıkça, uluorta ve birden bire olmuyor. Çünkü karşılarında gelişen üretici güçlerin, demokrasiden yana güçlerin örgütlü mücadelesi ve direnci vardır. Ve bu mücadelede, gününü doldurmuş ve kendi doğal çelişkileri ile kendi sonuna yaklaşmış bir ekonomik düzenin haklı eleştirisinden kaynaklanmaktadır.

TEMEL YÖNTEM: DEMAGOJİ

Şimdi, sermayenin sonuna yaklaştığı sezilen egemenliğin sürdürmek ve bu egemenliğin baskıcı, terörist sultanı kurmak isteyenler de kendilerince bir anti-tez oluşturmak zorundadırlar. Ancak oluşturulacak anti-tezin sermaye sahiplerinden öte yandaş bulması olanaksızdır. Böyle olunca da bu anti-tezin kitle tabanı bulması, yaygınlaşması ve bir güç yaratması için bazı gereksinimleri olacaktır.

Faşizm bu gereksinimlerini propaganda ve şiddetle karşılamaya çalışacaktır. Bunları gerçekleştirirken de idealist felsefeden ve biçimsel önlemlerden yararlanarak arayacak ve bulacaktır.

Sözünü ettiklerimiz kitle tabanı oluşturmak ve maddi insan gücü durumuna gelmek için kapitalist düzenden hoşnut olmayanları yanlarına almak isteyeceklerdir.

"Kapitalizme karşı olduklarını" söyleyeceklerdir. Bu onların ilk ve en büyük yalanlarıdır.

Bütün demecileri demagojiktir aslında. "Halkı, doğruları göstererek değil,

siyasal hazırlıksızlığına sömürerek kendi yanlarına çekme amacı güden öğretici ya da siyasal girişimler" diye tanımlıyor demagoji, sözüklerde.

Goering "Almanya'da işsizlik olmasaydı, gözlepek sabaklılar olmasaydı başarılı olamazdık" diyor.

Hitler ise yakınlarına "Kapitalistlerin karşısında kapitalizmin savunucusu, işçilerin karşısında kapitalizmin düşmanı ateşli bir sosyalist gibi propaganda yapacağız" diyor. Faşistler "yalanı" yalan söylemeyi her zaman baş kural seçmişlerdir.

"En büyük yalanda bile, her zaman güven verici bir etmen vardır. Halk kitleleri yüreklerinin ilkel safıkları ile küçük bir yalandan daha çok büyük yalanlara kapılırlar." Bu sözler de Hitler'in.

Hitler yalanın alanını öyle genişletmiştir ki; "Marksizmle beynelmille kapitalizm aynı kopya çıkar" diyebilmiştir.

DÜŞÜNMEYE KONAN YASAK

Aşında uygulamalarının dayanaklarını idealist felsefede, Eflatun'dan Hegel'e kadar bulabilmektedirler. Ama yine de yalana gereksinim duyacaklardır. Çünkü, denemmiş, mahkum olmuş ve alışmış bir düşünceyle yeterince savunulamaz zor. Ayrıca onlar, gelişen üretici güçlerin yaşam deneyleriyle vardıkları düşünceleri sarsacak gerçeklerden yoksundurlar. Kendilerine taban sağlama için yalana söylemek zorundadırlar.

Giderek gerçeğin toptan yadsınması-

na varacaktır. Tek gerçek kendileri ve şeffahlıdır.

Yandaşlarının düşünmelerini de engeller. Aslında kimsenin düşünmesini istemezler. Otoriteye uymaktır asıl olan.

Himler "SS'lerin düşünmesine ve okumasına olanak vermedim. Elleriyle silah verip hep meşgul ettim" diyor.

Hitler'in propaganda bakanı Göbels ise "Führer'in kültüre, bilime ihtiyacı yoktur. Kültürün adını duyunca tabanca mermi sürüyorum" diyor.

"Akılcılığı kendine rehber edinmiş ilim adamlarının mantıksal açıklamalarına bakmayın siz" deniliyor Ülküçüye Notlar kitabında. Ve aklin karşısına inanç çıkarılıyor. "İnanç yanında; aklın, mantığın, zekanın, ilmi gerçeklerin beş paralık önemi yoktur" deniliyor. "İnanç kuvvettir" sözü yinelenip duruyor.

Faşistler şeffahlıca sen büyüksün, şeffahlıca de onlara siz büyüksünüz diye inançlarını pekiştiriyorlar, kuvvetleniyorlar yani. Oysa bu onların en güçsüz yanları oluyor.

Bütün bunlara karşın herhangi bir düşünme olasılığını engelleyebilmek için biçimsel önlemlere de önem vermektedirler. Düzmece unvanlar, mertebeler, özel giyim kuşamı, özel yürüyüş, özel sesler çıkarır, özel selamlama vb. Düşünme, eleştiri, bilimsel kuşku, araştırma, biraz da bu biçimlerin ardına hapsedilip, düşünmeyen sermaye insanları oluşturulmaktadır.

"Egemen sınıflar kesinlikle düşünmeye karşıdır. Çünkü düşünme kendilerini karşı olan gerçeği ortaya çıkarır. İşte sanat, gerçeği bulmak ve mevcut durumu değiştirmek için düşünmeyi ortaya çıkarabilir seslendiği kitlelerde." Sevgi Sosyal böyle diyor.

SANATA DÜŞEN GÖREV

Bu noktada sanata düşen görevler bir kez daha önem kazanmaktadır. Faşizmin yalan sağanlığı gerçeğiyle boşa çıkarmak... Gelişen üretici güçlerin ve yaşanan çelişkilerin destanını oluşturmak...

Sanat bu görevlerini kendi kuralları içinde gerçekleştirebilir, gerçekleştirecektir. Kuşkusuz sanati kitlelere ulaştırarak ve etkin kılmak, politik mücadele ile içiçe olacaktır.

Sanatın varlık nedeni, bütün bu görevlerin üstesinden gelecek özellikler taşıdır. Sanat bu görevleri başarmaya yatkın bir uğraştır. Böyle olmasa Ali Elverdi ne diye boşu boşuna yakınıp duracaktır "Bu Vatana Kastedenler" adlı kitabında:

"Bir milliyetçi akademisi açalım. Bu akademiye milliyetçi profesörleri, yazarları, düşünürleri getirelim oturtalım. Bunlara tatmin edici paralar verelim. Bunlara 'yazın arkadaşları' diyelim. Eser yazın bize, milliyetçi tiyatro eser yazın, milliyetçi film eser yazın, kitap yazın, fıkra yazın, hikaye yazın, bağlamada çalınacak türküler yazın, bestelerini yaptırın." vb...

